

דברי הכנסת

הישיבה הארבעים-ושמונה של הכנסת הארבע-עשרה
יום שני, כ"ח בכסליו התשנ"ז (9 בדצמבר 1996)

ירושלים, הכנסת, שעה 15:01

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת
הודעת יושב-ראש הכנסת
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
שאלות ותשובות
הקפאת פרויקטים חקלאיים מאושרים במגזר הערבי
פיקוח על כלבים מסוכנים
תקציב היחידות הסביבתיות ברשויות המקומיות
זיהום מי הקישון
הצעת חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17), התשנ"ז–1996
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 73 לתקנון הכנסת
בחירת סגנים ליושב-ראש הכנסת
הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת
החלטת ועדת הכספים בדבר חלוקת הצעת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול
תיקי השקעות (תיקון), התשנ"ו–1996
דיווח משלחת הכנסת לפורטוגל
שאלות ותשובות
שיעור העלייה במספר המתנחלים בתקופת הממשלה הקודמת
אולפן ערוץ-1 בחיפה
פגישה של ראש הממשלה עם גריגורי לוצ'אנסקי
הצעה לסדר-היום
סכנת החרפה ביחסי דתיים–חילונים
הצעה לסדר-היום
מלחמת תרבות
הצעה לסדר-היום
מצב הרוח הלאומי
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעות לסדר-היום הדרישה של סגן השר לענייני דתות להעברת תקציבים מ"הבימה" לשיבות

דברי יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, היום יום שני, כ"ח בכסליו התשנ"ז, 9 בדצמבר 1996, ישיבת הכנסת פתוחה.

כמנהגנו מדי שבוע, להלן רשימת הרוגי תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון:

טויזר ליאור; חרחש זכריה; גריגורי ליבוביץ; שמואל מאיר – סגן ראש עיריית ירושלים; מאיר לוי; ווהב מרים – בת 71; ויצמן עופר; שטרית אברהם – בן בכור; לויטין לאה – בת 73; הקורבן העשירי – ציונה סרי – בת 60.

הרשימה מתארכת פעם נוספת.

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה ליושב-ראש הכנסת: "ראש הממשלה ביקשני להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי – א. השר צחי הנגבי ימלא את מקום השר לביטחון הפנים בעת היעדרו מהארץ, מיום כ"ג בכסליו התשנ"ז (4.12.96) עד יום כ"ז בכסליו התשנ"ז (8.12.96); ב. שרת התקשורת שבה ארצה ביום כ"ד בכסליו התשנ"ז (5.12.96)".

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

שאלות ותשובות. לפני כן – הודעה למזכיר הכנסת, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לדיון מוקדם – הצעת חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון – הרחקת הילד מביתו), התשנ"ז–1996, מאת חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון – כיבוד שיקים – חשבון מוגבל), התשנ"ז–1996, מאת חברי הכנסת א' רובינשטיין, א' שוחט, מ' קליינר וי' שטרן; הצעת חוק בתי-דין רבניים (קיום פסקי-דין של גירושין) (הוראת שעה) (תיקון – קביעות הדין), התשנ"ז–1996, מאת חבר הכנסת שאול יהלום; הצעת חוק העונשין (תיקון – ביזוי הדת וחילול מקום קבורה), התשנ"ז–1996, מאת חבר הכנסת שאול יהלום; הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון –

בחירה בנמל תעופה בין-לאומי ובחוף-לארץ), התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת רומן ברונפמן; הצעת חוק עזרה ראשונה, התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק רישוי שירותי התעופה (תיקון), התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – שינוי ייעוד זכות במקרקעין), התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת מיכאל קליינר; הצעת חוק הבזק (תיקון – חיוב בעד שירותי טלפון בהתאם לאורך השיחה), התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון – טיפול בקורבן), התשנ"ז-1996, מאת חברת הכנסת ת' גוז'נסקי וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק שירות ביטחון [נוסח משולב] (תיקון – הגבלות דחיית שירות לתלמידי ישיבות), התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת אופיר פינס-פז; הצעת חוק לתיקון פקודת המסים (גבייה) (תיקון – ביצוע הוצאת מעוקלים מחצרים בנוכחות קטין), התשנ"ז-1996, מאת חבר הכנסת נסים דהן וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק העונשין (תיקון – החזקה, הדפסה, העתקה, הפצה, חלוקה וייבוא פרסומים המשדלים להמרת דת), התשנ"ז-1996, מאת חברי הכנסת מ' גפני ונ' זילי.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' תיכון:

שר החקלאות ופיתוח הכפר ישיב על שאלתא; בבקשה, אדוני השר. בבקשה, שאלתא מס' 298, של חבר הכנסת וליד צאדק.

חיים אורון (מרצ):

התפרסם סדר אחר של שאלות.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, אדוני השר – – –

חיים אורון (מרצ):

התפרסם על לוח המודעות וגם על שולחן חברי הכנסת סדר אחר של שאילתות.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו נבדוק את הטענה שלך. חבר הכנסת אורון, מסבירים לי, אני לא שומע רדיו, ששיבת הממשלה מתמשכת, היא טרם הסתיימה, כתוצאה מהישיבה אנחנו נאלצים לאלתר סדר-יום חדש, וטוב עושה שר החקלאות ופיתוח הכפר שניאות לבוא לכאן ולהשיב במקום שר החינוך והתרבות, שהיה – – –

חיים אורון (מרצ):

אני מקבל זאת, אבל מבקש שהתשובה על השאילתא שלי לא תימסר לפרוטוקול – – –. אני עקבתי אחריה – – –

היו"ר ד' תיכון:

היא תגיע לאחר מכן. היא מופיעה צמוד להצעות לסדר-היום. שרת התקשורת תשיב בשם ראש הממשלה, ויודיעו לך. אני מבקש שימסרו לו הודעה על כך כדי שהוא לא יחמיץ את השאילתא.

אדוני שר החקלאות, בבקשה.

הקפאת פרויקטים חקלאיים מאושרים במגזר הערבי

חבר הכנסת ו' צאדק חאג'י-יחיא שאל את שר החקלאות ופיתוח הכפר ביום ב' בכסליו התשנ"ז (13 בנובמבר 1996):

בשנת התקציב 1996, בהיותי סגן שר החקלאות, אושרו כמה פרויקטים וקיבלו את כל האישורים הדרושים לביצועם. כמו-כן, אושרו תקציבי תמיכה ליחידים ולמועצות מקומיות ערביות, ואף שהתחילו בהם ו/או נתנו אישורים לכך, נודע לי שנשלחו מכתבים המודיעים על העדר תקציבים למגזר הערבי.

רצוני לשאול:

1. האם הדברים נכונים?

2. מדוע ננקטו צעדים אלה?

3. מה ייעשה לתיקון המצב?

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תשובה על שאילתא של חבר הכנסת וליד צאדק.

1-3. א. הבקשות שאושרו למועצות המקומיות לדרכים חקלאיות ולשיקום רשתות השקיה, במסגרת של מינהלת ההשקעות, עד לתאריך 30 ביוני 1996 אושרו בשיעורי מענק של 30%, והן נמצאות בהליכי ביצוע ותשלום.

ב. בקשות שאושרו ליחידים (חממות לגידולי ייצוא ודירי צאן) עד לתאריך 30 ביוני 1996, אושרו בשיעור של 40% מענק.

ג. בעקבות החלטת הממשלה על שינוי שיעורי המענקים באזורי העדיפות א', ב' וג', לשיעורים של 30% באזור א', 10% באזור ב' ו-0% באזור ג', בהתאמה, שונו גם שיעורי המענק להשקעות בדרכים חקלאיות, בשיקום רשתות מים והשקעות ליחידים.

ד. אישורים שהוצאו ליחידים החל מ-1 באוגוסט 1996 אושרו על-פי 20% מהסיבות שפורטו לעיל.

היו"ר ד' תיכון:

אתה מבקש לשאול שאלה נוספת, בבקשה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

תודה רבה לך, אדוני שר החקלאות ואיכות הסביבה על התשובה, אבל תרשה לי, בבקשה, לבדוק את העניין הזה שנית; ממה שידוע לי ומהמכתבים שקיבלתי וראיתי – קראתי אותם – אין כסף למגזר המיעוטים, אם זה בענייני דירים, רפתות, חממות חקלאיות, רשתות מים; וגם לעיריות ולמועצות מקומיות; גם בעניין המפעל הגדול, המבורך – יבושו וניקוזו של עמק בית-נטופה.

אני מבקש ממך מאוד, אדוני השר, לבדוק את העניין ולא לסמוך על מה שאולי הטעו אותך, במלה עדינה, אני מקווה. תודה רבה לך, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. כבוד השר ישיב, בבקשה.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

עכשיו אני מגיע משיבת ממשלה, ואנחנו עומדים בפני קיצוץ נוסף במשרדי הממשלה, גם במשרד החקלאות ופיתוח הכפר וגם במשרד לאיכות הסביבה, משרדים שאני מופקד עליהם. אנחנו נמצאים בבעיה חמורה ביותר; אין אפליה בקיצוצים, ומה שמגיע – מקובל, אבל שיעור התמיכה, ההשקעה, ירד ל-20%, כי אין כסף.

אם ניתן למישהו 40%, אז אלה שלא יקבלו כל תמיכה – מספרם יגדל; ובשטח, היכן שהייתי ונוכחתי לדעת שיש בעיה רצינית ושלא עומדים בקיצוץ, או לא עומדים במשימות, או לא עומדים במטלות – אנחנו נוקטים צעדים שהם על חשבון אחרים שהם קצת יותר חזקים. אין ברירה. לא תמצא בשום מקום העדפה כזו או העדפה אחרת. לא אצלי.

חיים אורון (מרצ):

אם יקוצץ – – –

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

ביוני 1996 הקופה היתה ריקה בהשקעות והאוצר נתן לנו 100 מיליון שקל כדי לכסות את הגירעונות ולהיכנס איכשהו ל-1997.

חיים אורון (מרצ):

אני יודע. אבל 20% הם עדיין בהצעת חוק שהכנסת לא אישרה. אם היא תאשר – זה יהיה. בינתיים היא עוד לא אישרה.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אין אפליות ואני – – –

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הפגישה הראשונה שלי עם הממשלה הזאת היתה אתך, ויצאתי בשמחה רבה כאשר אמרת לי שלא יהיו אפילו, אבל, אדוני השר, בהצעת התקציב של משרד החקלאות לא מסומן המגזר הערבי. התקציב שנהנינו ממנו במשך שלוש השנים היה תקציב מיוחד. אני מבקש ממך לבדוק את העניין.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אני לא חייב לענות. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לשר החקלאות.

השר לאיכות הסביבה ישיב על שאלות.

פיקוח על כלבים מסוכנים

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את השר לאיכות הסביבה ביום א' באב התשנ"ו (17 ביולי 1996):

מדי פעם מתפרסמות ידיעות על כלבים התוקפים באכזריות בני אדם, בוגרים או קטינים, וגורמים לנזקים חמורים.

רצוני לשאול:

1. האם יותקנו תקנות המטילות עונשים מינהליים כבדים על בעלי הכלבים?

2. האם נשקל איסור על החזקת כלבים מסוגים הידועים כמסוכנים?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן: (לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד החקלאות הכין הצעת חוק אשר נותנת מענה כולל על נושא החזקת הכלבים. הצעת החוק הוכנה על-ידי הגורמים המיומנים והמקצועיים ביותר בתחום.

במסגרת הצעת החוק יוחמרו העונשים לעבריינים, בעלי כלבים, אשר לא יעמדו בדרישות החוק – עד שלוש שנות מאסר. כמו-כן הוגדרו בהצעת החוק כלב מסוכן על-פי גזעו וכלב מועד על-פי טיבו.

החוק במתכונתו החדשה הנ"ל ייתן מענה על הבעיה של תקיפת אנשים על-ידי כלבים, הן על-ידי רישוי ומעקב והן על-ידי אכיפה.

תקציב היחידות הסביבתיות ברשויות המקומיות

חבר הכנסת מ' שטרית שאל את השר לאיכות הסביבה ביום י' בחשוון התשנ"ז (23 באוקטובר 1996):

נודע לי כי התקבלה במשרדך החלטה לקצץ בתמיכה ליחידות הסביבתיות ובאיגודים – מ-9 מיליונים בתקציב 1996 ל-5 מיליונים בתקציב 1997. המשמעות היא סגירתן של יחידות המסתייכות לרשויות חלשות והגברת התלות של היחידות החזקות בגופים כגון חברת החשמל.

רצוני לשאול:

מה ייעשה לקיומן של היחידות הסביבתיות?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן: (לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מדיניות התקצוב של המשרד לאיכות הסביבה בנושא היחידות הסביבתיות מבוססת על העובדה כי אלו יחידות של הרשויות המקומיות הפועלות לקידום איכות הסביבה במסגרת הרשות.

המשרד מתקצב, לפיכך, את פעולות ההקמה ואת שנת הפעילות הראשונה באופן מלא, מתוך מטרה להעמיד את היחידות על רגליהן, ובהמשך הולך התקצוב ופוחת.

אנו סבורים, שעל הרשויות המקומיות להטמיע את פעילות היחידות במסגרתן, ובכלל זה לתקצב את הפעילות.

המשרד הפעיל קיצוץ דיפרנציאלי על היחידות לאיכות הסביבה, כאשר היחידות החדשות והחלשות יותר ספגו קיצוץ נמוך מהקיצוץ שהופעל על היחידות הוותיקות והמבוססות.

הקיצוץ התחייב גם מהעובדה כי בסיס התקציב של המשרד לאיכות הסביבה קוצץ בשנת 1997 בשיעור משמעותי.

המשרד סבור כי זוהי אחריות הרשות המקומית להמשיך ולהפעיל את היחידות הללו, והוא מצדו יפעל בכל מקרה לגופו במטרה למנוע סגירת יחידות.

זיהום מי הקישון

חבר הכנסת ד' ראם שאל את השר לאיכות הסביבה ביום ב' בכסליו התשנ"ז (13 בנובמבר 1996):

הזרמת שפכים תעשייתיים זיהמה את מי הקישון. לאחרונה נדונה אפשרות להזרים את שפכי המפעלים למפרץ-חיפה, דבר שיגרום לזיהום מי המפרץ.

רצוני לשאול:

1. האם וכיצד יפעל משרדך למניעת הזרמת מי השפכים למפרץ-חיפה?

2. אילו פתרונות יציע משרדך למניעת המשך זיהום מי הקישון?

3. האם קיימת תוכנית לטיהור מי הקישון, ואם כן – מתי תיושם?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן: (לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. א. המשרד לאיכות הסביבה פועל להפסקת זיהום הקישון על-ידי גורמי הזיהום השונים, הכוללים את מכון הטיהור העירוני של איגוד ערים חיפה לביוב, שפכי מפעל "חיפה כימיקלים", שפכי בתי-זיקוק חיפה ושפכים מכמה מפעלים קטנים יותר. גם הר הפסולת שבשטח מפעל "דשנים וכימיקלים" תורם לזיהום הנחל.

ב. המשרד הגיע להסכם עם מפעל "חיפה כימיקלים" לצמצום מודרג של הזרמת מזהמים לקישון. לפי ההסכם יופחתו במידה ניכרת פליטות חנקן, זרחן ומתכות כבדות מהמפעל, כאשר השלב הראשון יושם במהלך השנה, והתוכנית כולה תבוצע בתוך ארבע עד שש שנים. לפי ההסכם גם יגדיר המשרד תקני פליטה של רמות מזהמים בשפכים המוזרמים.

ג. מכון הטיהור העירוני חיפה נמצא עתה בשלבי הרחבה מתקדמים, שיביאו לשיפור איכות הקולחים המוזרמים לקישון ולהפסקת הזרמה של בוצה לנחל. המשרד תובע מאיגוד הערים לביוב להביא את איכות הקולחים לרמה שתאפשר ניצולם כמשאב מים לשיקום הנחל באופן שיאפשר נופש ובילוי בחיק הטבע, לרבות דיג.

ד. המשרד הקים את רשות נחל הקישון, הפועלת יחד עם מחוז חיפה להפסקת הזרמה של שפכים מכמה מפעלים הסמוכים לנחל. המשרד תבע ממפעלים אלו להתארגן לקדם טיפול בשטח המפעל

ולהזרים את השפכים המטופלים לטיהור נוסף במתקן טיהור אזורי תעשיית. בתי-הזיקוק כבר נמצאים בשלב מתקדם של מימוש תוכניות קדם הטיפול בשפכים, תוך היעזרות בסיוע מתקציבי המשרד.

ה. במעלה הקישון סמוך לקריית-טבעון השקיע המשרד מאות אלפי שקלים בהשתתפות בביצוע פארק על גדות הנחל. בכוונת המשרד להמשיך ולהשקיע כ-350,000 ש"ח בפרויקטים נוספים באזור שבין קריית-טבעון לבין שפך הציפורי.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה לך, אדוני השר.

הצעת חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17), התשנ"ז-1996

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו מתקדמים. הצעת חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17), התשנ"ז-1996, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע את הצעת החוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17), התשנ"ז-1996. הצעת חוק זו נדונה בכנסת בקריאה ראשונה ביום ט"ו בכסליו התשנ"ז, 26 בנובמבר 1996, והועברה לוועדת הכנסת.

הצעת החוק מוגשת ללא הסתייגויות לקריאה שנייה ולקריאה שלישית ביום כ"א בכסליו התשנ"ז, 2 בדצמבר 1996.

וזו הצעת התיקון:

תיקון סעיף 5. 1. בחוק שכר חברי הכנסת, התש"ט-1949, אחרי סעיף 5(4) יבוא: "(5) תשלומים לקופת גמל בשל החזר הוצאות רכב, לרבות ביטוח חובה, ביטוח מקיף ואגרות רישוי רכב, הוצאות נסיעה והוצאות כלכלה".

תחולה. 2. הוראות חוק זה יחולו לגבי החזר הוצאות החל ביום י"ד בסיוון התשנ"ו, 1 ביולי 1996.

זו למעשה השלמה לאותה ועדה ציבורית שמונתה לבדוק את שכר חברי הכנסת לפי ההמלצה של רוזן-צבי, זיכרוננו לברכה, והוועדה שלו – – –

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

כאשר דנים היום בקיצוץ בשכר מינימום במשק, זה לא הזמן להעלות את הנושא הזה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

חבר הכנסת מקסים לוי, הנושא הועבר לוועדת הכנסת. היה דיון ואיש לא הגיש הסתייגות. קיצצו את הפנסיה של חברי הכנסת – מ-4% ל-2%. תמורת זה – כמו בכל המגזר הציבורי, כמו שלכל העובדים יש קופות גמל – אפשרו גם לחברי הכנסת לפתוח קופות גמל. מה יהיה גובה קופת הגמל וכמה – ועדת הכנסת תחזור ותדון. כרגע אנחנו מתקנים את החוק כדי לאפשר לחברי הכנסת להיות חברים בקופות גמל. אם אכן יהיה רוב בוועדת הכנסת, שירצה להיות חבר בקופות גמל, שיוכלו לעשות זאת.

לכן, אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק – בהתאם להמלצות הוועדה הציבורית בראשותו של רוזן-צבי, זיכרוננו לברכה, בנושא השלמת שכר חברי הכנסת – בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מקסים לוי, אני רוצה להסביר, כדי שלא יתקבל רושם מוטעה, על-פי מיטב הזיכרון שלי, ואני לא לקחתי חלק בדיוני ועדת הכנסת, אבל אני מכיר את המלצות ועדת רוזן-צבי. בשעתה החליטה הממשלה להקים ועדה ציבורית שנקראה ועדת-זוסמן. ועדת-זוסמן, שהמלצותיה נתקבלו על-ידי הממשלה אבל לא יושמו, טיפלה בנושא הדירוג של עובדי המדינה והחליטה לכלול מרכיבים שעד כה לא היו במסגרת הפרישה לפנסיה במסגרת השכר על-ידי הכללתם בשכר. כך שאדם שיוצא לגמלאות בגיל 65 יוכל לקבל את אחוזי הפרישה שלו כשכל מרכיבי השכר, ללא יוצא מן הכלל, נכללים במסגרת שכר היסוד ותוספת היוקר.

כפי שאמרתי, המלצות ועדת-זוסמן לא מומשו. משלא מומשו, החליטו כל הממשלות להתחכם, ואז ההסתדרות, שטרפדה את המלצות ועדת-זוסמן, הגיעה להסכם עם נציבות שירות המדינה, שעל-פי ההסכם יופרשו בשל אותם מרכיבים אחוזים מסוימים, כמדומני 11%-12%, ויפקדו בקופות הגמל על שם כלל עובדי המדינה, כך שבעוד כך וכך שנים, לכשיפרוש עובד המדינה מן השירות, שכרו בשעת הפרישה לא יוקטן בעשרות אחוזים.

ועדת רוזן-צבי, שסיימה את עבודתה לפני למעלה משנה, ביקשה להנהיג את ההסדר הזה גם לגבי חברי הכנסת, שהרי לחברי הכנסת יש מרכיב רב חשיבות במסגרת השכר שאינו נכלל במסגרת ההפרשה לפנסיה של חברי הכנסת. היא פשוט אימצה אותו הסדר שהיה צריך להיות מופעל לפני

שנה וחצי. משום שההסדר הזה לא הופעל לגבי חברי הכנסת אלא אך ורק לגבי כלל עובדי המדינה, נוצר עיוות, וזאת מתקנים עכשיו באיחור של שנה וחצי. מדובר כאן בסכומים קטנים ביותר, אבל הם באים לעשות צדק, כי אם אתה זוכר, בהמלצות הראשונות של ועדת רוזן-צבי צריך היה לכלול את המרכיבים הללו במסגרת השכר והם היו חלק בלתי נפרד מן הפנסיה-הגמלה של חבר הכנסת, אבל בלחץ שר האוצר בוטל ההסדר הקודם והלכו להסדר חלקי ובלתי סביר. אבל זה מה שעשו ואת זאת מאשרת היום הכנסת. כך שלא מדובר כאן בתוספות שכר אלא מדובר כאן על פתיחת קופת גמל ל-15 שנה.

כמה זמן זה ייקח?

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

ועדת הכנסת לא נכנסה לפרטים – – –

היו"ר ד' תיכון:

עדיין לא נכנסה לפרטים כי מדובר כאן בהצעת חוק שהיא בבחינת חוק מסגרת. אבל מדובר כאן על חיסכון לטווח ארוך.

שבח וייס (העבודה):

יש לנו שני חברי כנסת ילידי 1962, אז צריך לדאוג להם.

היו"ר ד' תיכון:

כן.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד אישור הצעת חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17) בקריאה שנייה? נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד סעיפים 1-2 – 12

נגד – 1

נמנעים – אין

סעיפים 1-2 נתקבלו.

היו"ר ד' תיכון:

12 בעד, אחד נגד, אין נמנעים. רבותי, החוק אושר בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שלישית. מי בעד אישור חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17) בקריאה שלישית? אפשר להצביע. אל תדאג, הממשלה עשתה כאן עסק טוב, היא הצליחה לנצח את חברי הכנסת.

הצבעה מס' 2

בעד החוק – 11

נגד – 1

נמנעים – אין

חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 17), התשנ"ז-1996, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 11, נגד – 1, אין נמנעים. החוק אושר בקריאה שלישית.

הצעת ועדת הכנסת להקים ועדה לענייני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי, על-פי סעיף 17 לתקנון הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

אנו עוברים לנושא הבא: הצעת ועדת הכנסת להקים ועדה לענייני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי, על-פי סעיף 17 לתקנון הכנסת. יציג את הצעת הוועדה יושב-ראש ועדת הכנסת. בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת החליטה בישיבתה ביום כ"ב בכסליו התשנ"ז, 3 בדצמבר 1996, להמליץ לכנסת, לפי הוראות סעיף 17 לתקנון הכנסת, להקים ועדה מיוחדת "לענייני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי".

תחומי פעולתה של הוועדה המיוחדת יהיו כדלקמן: מדיניות מחקר ופיתוח אזרחי בישראל; טכנולוגיות מתקדמות; מחקר ופיתוח סביבתי; מחקר מדעי באקדמיה הישראלית למדעים; מחקר מדעי שלא במסודות להשכלה גבוהה; מכוני מחקר; מדענים ראשיים של כלל משרדי הממשלה; מועצה לאומית למחקר ופיתוח; קרנות מחקר; מידע ומחשוב; תקנים.

רצוני להדגיש, כי ועדה זו מוקמת על פי בקשתו של יושב-ראש הכנסת ובתיאום עם יושב-ראש הקואליציה ויושב-ראש האופוזיציה.

הוועדה תמנה עד 15 חברים.

אבקש את אישורה של הכנסת להמלצה זו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אורון, אין לך מה לומר בעניין הזה?

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש לומר כמה דברים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חברי חבר הכנסת פנחסי, אני אומר את הדברים האלה כדי שיירשמו, בהנחה הפאתטית, התמימה והנאיבית שאי-פעם יקראו את הפרוטוקולים; אולי איזה דוקטורנט יקרא אותם פעם. אבל בסוף יש לי גם איזו הצעה קטנה לחברי יושב-ראש הכנסת.

אנחנו אישרנו את העניין הזה בוועדת הכנסת. כלומר, המעשה הוא מעשה גמור. הרעיון של ועדה למדע וטכנולוגיה הוא רעיון לא רע, בעיקר לאור העובדה שיש היום יותר ויותר פרלמנטים שיש להם ועדות כאלה, פרלמנטים שיש להם בכלל שיטת ועדות שדומה קצת לשיטה שלנו. והנושא הוא מרכזי ומרתק.

העניין המכביד הוא שאנחנו כנסת קטנה. אנחנו 120 חברים. כ-20, 23-24 חברי כנסת עסוקים בזרוע המבצעת, שרים וסגני שרים. אני אומר בערך, כי יש גם שרים שאינם חברי כנסת, וזה מותר. נשארים לעבודת הכנסת נטו 90-95 חברי כנסת.

אורי אור (העבודה):

מדוע ועדת החינוך של הכנסת לא יכולה לעסוק בזה?

שבח וייס (העבודה):

אגע בזה מייד.

היו"ר ד' תיכון:

השאלה איננה מדוע היא לא יכולה, אלא מדוע היא לא עסקה בעניין זה במרוצת עשרות השנים.

אורי אור (העבודה):

אני מקבל את התיקון.

שבח וייס (העבודה):

אני אגע בזה, אף שהכול יהיה קצר וטלגרמי; אנחנו פה כבר אחרי מעשה, אבל לקראת המעשים הבאים.

ובכן, זה מה שיש לנו. חברי הכנסת שלנו נקלעים למצב שבו כבר יש לנו 12 ועדות קבועות. בשנים האחרונות אנחנו מרבים מאוד לכוון ועדות משנה קבועות, ועדות משותפות קבועות וועדות אד-הוק. חבר כנסת שרוצה למלא את תפקידו באופן סביר ולחלק את זמנו באופן סביר בתקופה שלרוב חברי הכנסת יש גם קהל ויש גם פריימריס וכיוצא באלה – וגם למי שאין פריימריס יש קהל; אני חושב, שתרבות של מתן בסתר אצל הציבור הדתי והחרדי – מתן בסתר במובן הטוב של המלה, במובן

היהודי הטוב – היא דבר שמעסיק אותם מאוד – אני לוקח כאן כותרת מסורתית – אנחנו בשום אופן לא יכולים למלא את התפקידים האלה. אז הקמנו ועדה חשובה, ואני רוצה לאחל לשני ראשיה, חברת הכנסת דליה איציק וחברי פרופסור נודלמן, שיעשו מלאכה מבורכת.

אני רוצה להמליץ ליושב-ראש הכנסת איזה דבר שאני כיושב-ראש הכנסת לא הצלחתי, וגם לא קודמי, אולי הוא יצליח – לנסות לחפש, לפחות לכנסת הבאה, איזה מודל של ועדות כנסת קטנות יותר. אני יודע מדוע אי-אפשר לכונן ועדות קטנות יותר – כל סיעה רוצה שיהיה לה נציג בכל ועדה. ואם לסיעה קטנה יש נציג, מוכרחים לתת לסיעות הגדולות בהתאם. אבל זה כל כך לא רציונלי, זה כל כך מטורף, זה כל כך לא רציונלי, כל כך לא פרלמנטרי, כל כך מגוחך, שאולי לקראת 50 שנים לכנסת נגיע לנוסחה של ועדות קטנות, ועדה של שלושה חברים, חמישה חברים, נסתדר איכשהו; חוץ מוועדת הכספים ששם הייצוג הסייעתי כל כך חיוני. ואז נוכל לכונן עוד כמה ועדות לנושאים חיוניים.

כרגע אני תומך בעניין זה כי הנושא נחוץ, ואני מאחל לוועדה הצלחה רבה מאוד בתפקידה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אורון, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לייצג עמדה הפוכה מזו של קודמי בנקודה אחת. אני חושב, שהפתרון איננו צמצום מספר החברים בוועדות, אלא מספר הוועדות שתקפנה את התחום הרחב יותר שבו הן עוסקות.

תמיד יש המתח הזה בין התמקצעות נקודתית מאוד ובין ראייה של תחום רחב יותר. חברי הכנסת, על-פי הגדרתם, אינם מומחים לתחום שבו הם עוסקים, והם צריכים להפעיל שיקול דעת ומידה של התמקצעות ולמידה בתחום מסוים שהם מבינים בו אולי קצת יותר מחבריהם שאינם עוסקים בתחום הזה.

אני רוצה לומר כמה מלים על הוועדה הזאת, ואין לזה שום קשר, כמובן, להרכב אישי כזה או אחר. אמרתי אותו דבר לגבי ועדה אחרת, ופה אני מעלה עלי, אולי, את חמתן של הנשים. חשבתי שהוועדה למעמד האשה צריכה להיות חלק מהעבודה של ועדות הבית, כי לנושא שלה יש היבטים בכל ועדות הבית. וכך חשבתי לגבי ועדות מיוחדות שבכל פעם מוצעות כאן. הן צריכות להיות חלק מהעבודה של ועדות הבית שיש להן ראייה רב-תחומית. הקשר שבין חינוך לבין מדע וטכנולוגיה, כמו הקשר שבין תחומים אחרים, קיים. נכון שהנושא הזה קיבל חשיבות יתר, וראוי שהכנסת תקדיש לו הרבה יותר זמן מכפי שהיא הקדישה לו בעבר. השאלה היא, האם השינויים שחלים מעת לעת בסדרי העדיפויות לא צריכים להיות פונקציה של פעולתה של הוועדה עצמה בנושאים שהיא דנה בהם, ולא על-ידי הקמת ועדות נוספות.

אבל, כמו שאמר קודמי, לא אצביע נגד. זה חלק מאיזה הסדר שנעשה עם כינונה של הכנסת; כולנו היינו שותפים לו בצורה כזאת או אחרת. עם זאת, ריבוי ועדות ביחס הפוך לנוכחות חברי הכנסת בהן, הוא לא מהלך נכון. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

אני לא רוצה לתקן, אבל אני מוכרח לתקן. נאמר כאן שזה חלק מההסדר הקואליציוני. זה אכן נכון. אבל אני רוצה לומר בצורה ברורה ביותר, שהרעיון הוצע על-ידי שר המדע, חבר הכנסת בני בגין. הטענה שלו היתה פשוטה: ענייני המדע והטכנולוגיה לא מגיעים לכלל ליבון, דיבור ומיצוי בכנסת; ולא רק בכנסת הקודמת, אלא בכל הכנסות ללא יוצאת מן הכלל. כאילו שהמדע והכנסת לא נפגשו מעולם במליאת הכנסת או בוועדות. הוא האיש שהגה את הרעיון. ואם יש זכות יוצרים למישהו, הרי היא של השר בני בגין. זו היתה בקשתו, ורק לאחר מכן תפרו את הבגד כפי שתפרו. אגב, אני לא ידעתי מי מיועד להיות היושב-ראש של הוועדה הזאת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הרעיון בנושא הזה עלה באוניברסיטה. פרופסור יחזקאל דרור הציע בעבר להקים ועדה כזאת.

היו"ר ד' תיכון:

יכול להיות. אבל זה מה שאני אומר, כל כך הרבה פרופסורים בכנסת, וכל כך מעט מדע.

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, על חטאי אני מתוודה היום, אני קצת אשם. בכנסת הקודמת, בהיותי יושב-ראש ועדת הכנסת, נעניתי לפנייה של חברות הוועדה למעמד האשה ויזמתי בוועדת הכנסת את הפיכת הוועדה הזאת לוועדה סטטוטורית. עד אותה עת היא היתה חלק מהסדרים קואליציוניים, ובתקופת כהונתי כיושב-ראש ועדת הכנסת היא הפכה ועדה של קבע. ראינו לנגד עינינו את העניין המהותי של זכויות האשה, אלימות נגד נשים וכל הדברים שכל כך מעסיקים אותנו כדבר מרכזי, שראוי שתהיה לו ועדה סטטוטורית, כמו ועדת הקליטה, כמו ועדת החינוך, כמו ועדות אחרות של הכנסת.

ברגע שעשינו את זה, ברור שפרצנו פה איזה פתח והנושא שמגיע היום אלינו הוא חלק מתהליך הפתיחה, השמים הפתוחים נקרא לזה, מדיניות השמים הפתוחים בתחום ועדות הכנסת.

זה לא כבר הוקמה בוועדה שאני עומד בראשה, ועדת הכלכלה, ועדה לתקשור ומידע ביוזמתו ובראשותו של חבר הכנסת מיכאל איתן, ואני מרשה לעצמי לנצל את הבמה הזו ולהגיד לו יישר כוח על הפעילות שלו בוועדה זו. אף שהוועדה היא ועדת משנה של ועדת הכלכלה ואיננה ועדה בעלת עמדה סטטוטורית, הוא הפך אותה לוועדה פעילה, חשובה ועומדת בפני עצמה.

היום נענו לפנייתי יושב-ראש הכנסת ויושב-ראש ועדת הכנסת להקים ועדה חדשה לעניין רכוש העם היהודי, כפי שקיימת היום בקונגרס האמריקני בראשותו של הסנטור אלפונס ד'אמאטו, שעוסקת בנושא הרכוש היהודי בשווייץ, כל הדברים שמעסיקים את העם היהודי ואת העולם כולו בשנים האחרונות. היתה מגמה להקים ועדה מיוחדת. שוב, אני רוצה לומר שגם יושב-ראש ועדת הכנסת וגם יושב-ראש הכנסת נענו לפנייתי, שתוקם ועדת משנה מטעם ועדת הכלכלה, כבר יש שם, פורמלית אי-אפשר להגיד אותו, וחבר הכנסת מהקואליציה יעמוד בראשה ויעשה אותה ועדה לכל דבר ועניין, יזמן אנשים, יפעל בנושא, יעשה את כל הדרוש.

גם ועדת המדע והטכנולוגיה יכולה להיות ועדת משנה פעילה וטובה במסגרת ועדת החינוך של הכנסת. אבל מכיוון שזה לא נעשה ואנחנו האחרונים שנתנגד למהלך כזה, כי בכך אנחנו מבטאים איזו אמירה של העדר חשיבות או פחות חשיבות לנושא של מדע וטכנולוגיה, אני מציע שנתמוך ביוזמה הזו, אבל נשים לנגד עיני כולנו לסכור את הפרץ שנפתח ונשתמש יותר במכניזם של ועדות המשנה בוועדות הכנסת. אני חושב שכל הצדדים בעניין הזה יצאו מרוצים.

רציתי להגיד את הדברים האלה, משום שיושב-ראש הכנסת הקודם, שבח וייס, הזהיר אותי אז ואמר מה יקרה בעקבות מתן מעמד קבע לוועדה שלא היתה במעמד קבע, ואני מוכרח להגיד, שכמעט כמו תמיד, לא תמיד, אבל כמעט כמו תמיד הוא צדק. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת ראובן ריבלין, בבקשה.

עד שהוא מגיע, נדמה לי שעל-פי סעיף 17, זו לא ועדה לעולם ועד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני יודע. זו לא ועדה סטטוטורית, אבל היא תהיה ועדה סטטוטורית.

היו"ר ד' תיכון:

אז לא צריך להיסחף. נראה מה היא שווה. אתה יודע שאני בעד שינוי אחד בוועדות – לפצל את ועדת הכספים לוועדת הכספים וועדה לענייני תקציב.

בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חברי, חברותי, אני מוכרח לומר, שהיתרון היחיד שאני רואה בהצעה הזאת, כמו גם הרבותא היחידה, היא בכך שפרופסור נודלמן מיועד להיות יושב-ראש הוועדה. מלבד הנימוק הנכבד הזה והערכתי המלאה לפרופסור נודלמן – מתוך ידיעה וראייה בוועדות שבהן אנחנו יושבים יחד – ליכולתו ולכושר חשיבתו, אין שום הצדקה, אדוני היושב-ראש, להקמת ועדה זו.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

חבר הכנסת ריבלין, בשנתיים הראשונות תהיה דליה איציק, בשנתיים האחרונות פרופסור נודלמן.

היו"ר ד' תיכון:

אז גם את הקומפלימנט הזה הוא לוקח בחזרה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת דליה איציק כבודה במקומה מונח, היא כבר היתה יושבת-ראש ועדת החינוך.

אני מוכרח לומר, אדוני היושב-ראש, שבכנסת הזאת יש לנו 12 ועדות. אנחנו בליכוד שמונה חברי כנסת הפעילים בוועדות. צא ולמד שביום אחד אנחנו מחויבים לעבור מוועדה לוועדה, כאשר אין סיפק בידינו, כחברי כנסת פעילים, לתת את מלוא המאמץ, את מלוא החשיבה ואת תשומת הלב לאותן ועדות שבהן אנחנו נמצאים.

יותר מכך, אני מוכרח לומר שיש לחבר הכנסת מן השורה ישיבת סיעה, ישיבת ליכוד, כי הליכוד מורכב משלוש סיעות, יש ישיבת הנהלת קואליציה, יש ישיבות של ועדת הבחירות המרכזית, יש ועדות שמורכבות מוועדת הכספים וועדת החוקה, חוק ומשפט בעניינים שונים, יש ועדות מיוחדות. אנחנו רוצים להגביר ולהאדיר את יכולתם של חברי הכנסת לפעול, אך ככל שאנחנו מרבים הרי אנחנו גורעים. אין כל ספק שאם לא היה אילוץ קואליציוני – האילוץ הקואליציוני קיים והוא עומד כנראה לגד עינינו – לא היה עולה על הדעת להקים ועדה נוספת.

אני רוצה גם לשאול שאלה את אדוני היושב-ראש כחבר כנסת ותיק, כאדם שהיום מביא ומוציא את העניינים על סמך ניסיונו וכיושב-ראש כנסת שעברו ידוע ועתידו לפניו: המועצה להשכלה גבוהה, איפה היא תהיה, בוועדת החינוך או בוועדה למחקר ופיתוח?

היו"ר ד' תיכון:

כאן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

רפא"ל, אדוני היושב-ראש, איפה היא תידון, האם במסגרת הוועדה הזאת, במסגרת ועדת החוץ והביטחון? הרי כולם, בסופו של דבר, מגיעים לוועדת הכספים. הרי כל שאר הוועדות מכינות לוועדת הכספים.

היו"ר ד' תיכון:

רפא"ל – במסגרת ועדת הכספים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

בוודאי.

לכן אני בא ואומר בצורה הברורה ביותר, רבותי חברי הכנסת, עם כל הכבוד לצרכים של הקואליציה, ולצורך האמיתי לאפשר לחברינו ממפלגת ישראל בעלייה לקבל תפקידים ראויים למעמדם ולעברם המפואר, אני הייתי בהחלט מציע שננסה לשקול, לא חלילה בקדנציה זאת, כאשר ידידי עמנואל זיסמן הוא יושב-ראש ועדת החינוך, לדאוג לכך שבהסכם הקואליציוני הבא מפלגת ישראל בעלייה תקבל את ועדת החינוך ולא נצטרך להקים ועדות חדשות לבקרים, כי לא לשם כך עשינו. איננו עושים חוקים אישיים ואיננו מקימים ועדות אישיות. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת חגי מירום.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אחת הבעיות הקשות ביותר שיש לנו מעת לעת היא כשאנחנו נקלעים לבעיות קואליציוניות וכתוצאה מהן אנחנו מכוננים לעצמנו כל מיני פתרונות אישיים.

על-פי תפיסתי, עם כל החשיבות של הוועדה לענייני מדע וטכנולוגיה, אינני רואה מקום להקמתה. אני חושב שהיא היתה צריכה להיות כלולה בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. העובדה שוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, אדוני היושב-ראש, לא דנה בנושאי מדע וטכנולוגיה היא מאוד מאוד מצערת. אני חושב שהיא היתה צריכה לעסוק בזה.

דא עקא, שכאשר יושב-ראש הקואליציה ויושב-ראש האופוזיציה מסכמים מה שמסכמים, אי-אפשר לבוא לכאן ולהתנגד, כי זה חלק ממכסה כוללת וראייה כוללת של הדברים על-ידיהם, אבל לא ראייה נכונה של עבודת הכנסת וועדותיה.

אני רוצה להגיד כאן לחברי הכנסת, שבקרוב נסיף שני סגנים ליושב-ראש. זה גם חלק מהסכמות קואליציוניות שהגיעו אליהן. בהכירי את הפרסונה שתבוא מהצד שלנו, מדובר בחבר אישי שלי וודאי שאני רוצה שהוא יהיה סגן יושב-ראש הכנסת. עם זה, אני חושב שאנחנו לעתים חוטאים בהסכמות שמעוותות את הפרופורציות בתוך הבית הזה, ולפי דעתי צריך מאוד מאוד להיזהר מהן.

למה אני אומר את כל זה? לא בשביל הדיון הספציפי היום, אלא למען הדיון שיבוא עוד מעט לגבי ועדות נוספות ואחרות שיבקשו להקים אותן. אני אומר לכם כאן שיש ועדות כאלה על המגל של ועדת הכנסת והדברים נשקלים בימים אלה. הכנסת מוכרחה לעצור עצמה מן המירוץ להקמת ועדות על מנת שהעומדים בראשן יקבלו את התפקיד המתאים. צריך להקים ועדה כשיש צורך בוועדה. צריך לראות איך להקים את הוועדה.

הנה בא יושב-ראש הכנסת היום אל ועדת הכנסת והעלה את הצורך בהקמת ועדה לענייני נכסים או רכוש של יהודים בכל העולם. זה נושא רציני ביותר, כבד ביותר, שיש לו משמעויות במזרח ובמערב, באירופה ובארצות המזרח התיכון למיניהן.

עם זה, יש כל מיני ועדות. יש ועדה שהיא ועדה סטטוטורית כמו הוועדות הגדולות שלנו בכנסת. יש ועדות שהן ועדות מכוח סעיף 17, שהתכונה שלהן היא שאנחנו מקימים אותן לקדנציה אחת, וכשמסתיימת הקדנציה הזו באים ומבקשים להפוך אותן לוועדות של קבע. יש להן מין תכונה כזו, שהן הופכות לוועדות קבע. יש ועדות משותפות לשתי ועדות. גם זה מכניזם שאנחנו משתמשים בו מדי פעם, וזה כשיש נושא משותף לשתי ועדות. לפעמים זה טיפול מאוד נכון בעניין. יש ועדות משנה של ועדה, ויש, חברי הכנסת, ועדות התנדבותיות בכלל, ליד יושב-ראש הכנסת. זה לא רשום, חברי הזה, אבל הם עוזרים ליושב-ראש הכנסת לבצע TITLE הכנסת לא נהנים מזה, הם לא מופיעים עם ה- עניינים הקשורים לבית הזה או עניינים הקשורים לחברי הכנסת.

אני חושב שהגישה הנכונה לענייננו צריכה להיות – לשים סכר. אני לא מדבר על הנושא הספציפי שלנו היום. היתה הסכמה קואליציונית, אני אכבד אותה. עלינו לשים סכר ולא להמשיך עוד בהקמת ועדות, לא מכוח סעיף 17, לא ועדות סטטוטוריות. ועדות הכנסת על-פי ההגדרות שלהן, תראו בתקנון, חברי הכנסת – ואני אומר זאת עם ניסיון של שלוש שנים כיושב-ראש ועדת הכנסת בקדנציה הקודמת – מקבלות את שטחי הפעולה שלהן ומקיפות את כל התחומים, ולא צריך להתחיל להפריד את זה ולחלק את זה, על מנת לאפשר לאנשים לזכות במעמד מיוחד.

אורי אור (העבודה):

מי ערב לך כי הקואליציות בעתיד לא תקמנה ועדות נוספות?

חגי מירום (העבודה):

אף אחד לא ערב לי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת יורי שטרן.

קריאה:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, זוהי ועדה זמנית. על מה הרעש? היא לא תהיה ועדה קבועה, אלא אם כן היא תהיה טובה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אל תיקחו ממנו את התקווה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, זהו אומנם נס חנוכה, אבל — — —

קריאה:

איזו חנוכה?

היו"ר ד' תיכון:

זה שיהיה או זה שהיה. בבקשה, חבר הכנסת יורי שטרן.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הועלה פה נושא מאוד חשוב ומורכב: מבנה הוועדות, המספר האופטימלי של הוועדות, ואולי ארגון מחדש של כל עבודת הכנסת. הרי העולם שלנו נעשה מורכב יותר ויותר, ועבודת הכנסת מתפשטת על תחומים שאולי קודם לא היו כל כך תחת פיקוחה. לכן יש פה עניין של בדיקה יסודית של עבודת הבית.

הוזכר פה פרופסור יחזקאל דרור, הנחשב לאותוריטה עולמית בנושא הארגוני. כאשר הממשלה החדשה התחילה לבנות את עצמה מחדש על בסיס הגבלה ל-18 שרים, שאלתי אותו אם יש יסוד מדעי לבניית מערכת הממשל. הוא אמר שיש יסודות מדעיים לבניית מערכת הממשל, ואפשר להשתמש בהם כדי לבדוק מחדש את מבנה הוועדות ואת הרכב הוועדות בכנסת ישראל. אבל לא היום.

היום אנחנו מאשרים את הקמת הוועדה, שלדעתי אין שום ספק שברשימה אופטימלית כלשהי של ועדות הכנסת, תמצא את מקומה המכובד. הרי איפה אם לא בכנסת ישראל, במדינה של העם היהודי, צריכה להיות ועדה למדע וטכנולוגיה? אלה הם התחומים שהופכים להיות מרכזיים בחיינו מבחינה אסטרטגית. אלה הם גם התחומים שמחייבים הרבה מאוד תיאום, הרבה מאוד חקיקה, ראייה ציבורית רחבה, וזה איננו קיים בפועל. משרדים רבים עוסקים בכך. אנחנו עושים פה איזה צעד מחויב המציאות.

לכן אני חושב, שגם בבדיקה מחדש שתהיה בכנסת הבאה לגבי מיקומה ומקומה של הוועדה הזו, היא תאושר כוועדת קבע. זו תקוותי, יש לכך הצדקה מלאה, ואין זה דומה לנושא הרכוש היהודי, נושא חשוב מאוד ואקטואלי מאוד, אך הוא נושא שמחייב התארגנות אד-הוק. פה אנחנו מדברים על הקו האסטרטגי של מדינת ישראל לטווח ארוך, ועד היום לא עסקה בו הכנסת די הצורך.

אני חושב, שעלינו לאשר את הקמת הוועדה הזאת, ועלינו לברך את אלה שייכנסו לפעילות בה. לסיום אני רוצה לומר משפט אחד לידידי ולחברי לסיעה, פרופסור מיכאל נודלמן: אני חושב שבמדינת ישראל ובכנסת ישראל קורים כמה נסים לאו דווקא בימי חנוכה אלא גם לפני כן. אני חושב, שכניסתו של האיש, שנמצא בסך הכול חמש שנים בארץ, וכבר הצליח במדע, כבר הצליח בתחום הממשל המקומי, כבר הצליח בארגון, ועתה יעמוד בראש הוועדה למדע וטכנולוגיה, איש שהוא פרופסור ודוקטור לכלכלה ולא יכולת הסביבה – היא דבר שכולם צריכים להיות גאים בו. אני מאחל לו הצלחה רבה. אני חושב שאין מעשה ציוני מזה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אחרון, חבר הכנסת רענן כהן.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אין דבר, חבר הכנסת פנחסי, פעם אחת אנחנו מפתחים דיון מהיר. הרי איש לא נרשם בכלל, ותראה איזה דיון סוער.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גברתי השרה, אני רוצה להגיד למה אנו צריכים להגיע בכנסות העתידיות. הלוא אנו יודעים מהו מספר חברי הכנסת שייבחרו.

היו"ר ד' תיכון:

לא בטוח שאנחנו יודעים.

רענן כהן (העבודה):

היום שום דבר לא בטוח, אני גם לא בטוח ולא מבין אפילו מה שאומר ראש הממשלה. תלוי באיזו שעה, תלוי באיזה זמן. אבל לא זה הנושא.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא חדש, אתה אף פעם לא מבין.

שרת התקשורת ל' לבנת:

הבעיה היא בחוסר ההבנה שלך.

רענן כהן (העבודה):

נכון, חוסר ההבנה שלי. אני מקווה שעם ישראל יתחיל להבין את חוסר ההבנה שלו, כדי להבין את ראש הממשלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הדבר החשוב הוא שעם ישראל הבין את ראש האופוזיציה ושם אותו שם.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, עכשיו הגענו לנושא.

רענן כהן (העבודה):

הרי לא יעזור לך.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, נדלקת מאוחר.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לומר לך, שהמדינה הזאת נקלעה לראש הממשלה הגרוע ביותר שהיה לה.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת רענן כהן, עוד מעט זמן תם, ואתה עוד לא התחלת.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לומר שאנחנו צריכים תמיד להגיע למצב שבו הרכב הוועדות – אולי אפשר גם לצמצם את הוועדות – ייקבע על-פי מספר חברי הכנסת. בהתאם לחלוקה הזאת, כל סיעה צריכה לקבל את מה שמגיע לה. אנחנו לא צריכים להיכנס לגועל הנפש של הוויכוחים – כמה לכל סיעה, או איזה הרכב יהיה לגוף כזה או לגוף אחר.

אילו פעלה המערכת הזאת בצורה מסודרת, יכולנו בהחלט, במסגרת הוועדה המסדרת שקבענו, להגיע לחלוקה הצודקת האמיתית. אנחנו מדברים בעצם על מה שמגיע למיעוט. המיעוט בשבילי הוא הרוב כיום בכנסת הזאת – האופוזיציה, שהיתה אמורה לקבל את מה שהיתה צריכה לקבל, ואנחנו לא קיבלנו.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

שרת התקשורת ל' לבנת:

רענן כהן (העבודה):

מה לעשות, אנחנו רואים את הקואליציה, את הרכבה. אנחנו רואים אותה, ולכן הגענו לאיזו הבנה ולסיכום מסוים לגבי חלוקה מסודרת של הוועדות. אני בהחלט מסכים שלא צריך להרחיב מעבר לוועדה הזאת.

לגופו של עניין: נדמה לי שהכנסת צריכה ועדה שעוסקת בשנות האלפיים, ועדה למדע וטכנולוגיה. חשוב מאוד שתהיה לכנסת ועדה כזו, חשוב גם כיצד היא נראית ובמה היא עוסקת. זהו אחד הנושאים שחשוב שהכנסת הזאת תטפל בהם, מה עוד שגם השר למדע וטכנולוגיה חשב על הצורך להקים ועדה כזאת.

אפי אושעיה (העבודה):

אז איפה הוא?

רענן כהן (העבודה):

גם יושב-ראש הכנסת קיבל בהחלט את הדעה שזו ועדה חשובה מאוד, בלי שום קשר למספר הוועדות שצריך להקים. זו ועדה שחייבת להיות מופעלת בתוך הכנסת, גם מבחינת העתיד, גם מבחינת העניין, גם מבחינת ההיי-טק.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

רענן כהן (העבודה):

לא דיברתי כרגע על מספר הוועדות. הוועדה הזאת חייבת להיות מוקמת מבחינת צורכי הכנסת, מבחינת דימויה של הכנסת, מבחינת היקף פעולתה של הכנסת.

לכן אני מאוד בעד הקמת הוועדה הזאת, ואני מקווה שאלה שיעמדו בראשה יובילו אותה למפנה ולשינוי מבחינת מעמדה של הכנסת. יש עכשיו חוק הבחירה הישירה של ראש הממשלה, והכנסת מאבדת ממשמעותה ומעצמאותה ומיכולתה. תראו איך הכנסת נראית היום בהשוואה למה שהיתה לפני חוק הבחירה הישירה של ראש הממשלה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

למה שלא נשנה את החוק? חבר הכנסת רענן כהן, בוא נשנה את החוק.

רענן כהן (העבודה):

ביום רביעי השבוע אני אעלה הצעה לשינוי מסוים של החוק.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

תביא את זה בשבוע הבא.

רענן כהן (העבודה):

אם תבקשו, אני מוכן להעלות את זה בישיבה הבאה.

גם סיכמנו, אדוני היושב-ראש, ובוועדת הכנסת זה גם אושר, שאנחנו צריכים להוסיף שני סגנים –
–

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אני מביא את העניין הזה אחרי הסעיף הזה.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לברך אותם בחג החנוכה, דווקא בעיתוי הנכון. אני רוצה גם לברך את חברי הכנסת שנוספו לכהן כסגני יושב-ראש הכנסת, ואני מקווה שיחד נפעל להאדרת כוחה ולהרמת קרנה של הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת פנחסי, אתה נקבת בשמות חברי הוועדה?

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אמרתי 15 חברים. את השמות עוד לא קיבלנו.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. זה טעון אישור, כידוע לך.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

כן, ודאי.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד אישור הצעת ועדת הכנסת להקים ועדה לענייני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי? נא להצביע.

הצבעה מס' 3

בעד הצעת ועדת הכנסת – 23

נגד – אין

נמנעים – 2

הצעת ועדת הכנסת להקים ועדה לענייני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי, על-פי סעיף 17 לתקנון הכנסת, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

23 בעד, אין מתנגדים, שני נמנעים. תודה רבה.

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 73 לתקנון הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לסעיף הבא: הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 73 לתקנון הכנסת. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום 19 בנובמבר 1996 הונחה על שולחן הכנסת הצעה לתיקון תקנון הכנסת. הצעת התיקון הוגשה לוועדת הכנסת על-ידי ועדת האתיקה.

סעיף 73 הנוכחי בתקנון מאפשר לחבר הכנסת לערער על החלטת ועדת האתיקה להרחיק חבר כנסת משיבות הכנסת, אולם עם זאת אין אפשרות לחבר הכנסת לערער על שלילת זכותו לקבל רשות דיבור במליאה ולהגיש שאילתות בעל-פה, הצעות לסדר-היום והצעות חוק.

ועדת הכנסת מציעה לתקן את הסעיף כדלקמן:

"החלפת סעיף 73. 1. במקום סעיף 73 לתקנון הכנסת יבוא:

'ערעור. 73. (א) החליטה ועדת האתיקה של הכנסת להרחיק חבר הכנסת מארבעה ימי ישיבות הכנסת או יותר, או לשלול זכותו של חבר הכנסת לקבל רשות דיבור במליאה למשך ארבעה ימי ישיבות או יותר, או לאסור על חבר הכנסת הגשת שאילתות בעל-פה, הצעות לסדר-היום והצעות חוק, לתקופה העולה על שבועיים, רשאי חבר הכנסת לערער על ההחלטה בפני הכנסת בשעה שיקבע לכך היושב-ראש.

(ב) הכנסת תשמע את המערער ואת המתנגד לערעור, כל אחד בתחום של חמש דקות, ותחליט בדבר בלי ויכוח נוסף."

בהתאם לתקנון המתינה ועדת הכנסת 14 יום להגשת השגות, אולם לא הוגשו השגות, כאמור. לכן אבקש מהכנסת, על-פי סעיף 152 לתקנון, להצביע, ללא דיון, על אישור התיקון. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

רבותי, בלי להתייחס, קצת מסובך, אבל אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד אישור הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 73? נא להצביע.

הצבעה מס' 4

בעד הצעת ועדת הכנסת – 19

נגד – אין

נמנעים – אין

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 73 לתקנון הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 19, אין מתנגדים, אין נמנעים. התיקון אושר. תודה רבה.

בחירת סגנים ליושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת מציעה לכנסת, על-פי בקשתו של יושב-ראש הכנסת, לקבוע שמספר הסגנים ליושב-ראש הכנסת יהיה תשעה.

אני מבקש לציין, כי על-פי התקנון אין בנושא זה מעמד לוועדת הכנסת, אך הוועדה קיבלה בעניין זה את החלטתה האמורה בעקבות פניית יושב-ראש הכנסת ובעקבות הסיכום בין ראשי הקואליציה והאופוזיציה.

היו"ר ד' תיכון:

תמיד ידעתי שבסוף אני אשם.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אין הצבעה, זו רק הודעה. סליחה, יש הצבעה.

היו"ר ד' תיכון:

יש הצבעה, אבל אין דיון.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד אישור הגדלת מספר הסגנים משבעה לתשעה? כבר היו דברים מעולם בכנסות הקודמות. אפשר להצביע.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

תצרף גם את קולי, כדי שלא אצטרך לרדת ושוב לעלות.

הצבעה מס' 5

בעד הצעת ועדת הכנסת – 15

נגד – 4

נמנעים – 1

הצעת ועדת הכנסת להגדיל את מספר סגני יושב-ראש הכנסת משבעה לתשעה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 15, נגד – 4, אחד נמנע. נוסיף את קולו של יושב-ראש ועדת הכנסת. תודה רבה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מציע 12 סגנים. למה לא?

היו"ר ד' תיכון:

עוד יהיו.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה נוספת ליושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת קבעה את הוועדות הבאות לדין בהצעות לסדר-היום כדלקמן: א. ועדת הכספים תדון בנושא: השביתה והקשיים הכספיים בעיריית בני-ברק – של חברי הכנסת בנימין אלון ורפאל פנחסי; ב. ועדת העבודה והרווחה תדון בנושא: תפקודם של בתי-דין לעבודה ואכיפת חוקי עבודה – של חבר הכנסת יורי שטרן; ג. ועדת החינוך והתרבות תדון בנושא: השימוש ב"ריטלין" לתלמידי בתי-הספר – של חברות הכנסת דליה איציק וענת מאור.

כמו-כן קבעה ועדת הכנסת את הרכב הוועדות המשותפות כדלקמן:

א. ועדה משותפת של ועדת החינוך והתרבות וועדת הכספים תדון בהצעה לסדר-היום בנושא: קיפוח תלמודי-התורה הספרדיים בירושלים ותלמוד-התורה "בפי ישרים" בפרט – של חבר הכנסת יצחק כהן. הוועדה תהיה בת עשרה חברים, חמישה מכל ועדה, בראשות נציג מוועדת הכספים.

ב. ועדה משותפת של ועדת העבודה והרווחה וועדת החוקה, חוק ומשפט תדון בהצעות לסדר-היום בנושא: שמירת חיי חולים סופניים – של חברי הכנסת נסים דהן, שאול יהלום ואלי גולדשמידט. הוועדה תהיה בת עשרה חברים, חמישה מכל ועדה, בראשות נציג מוועדת החוקה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

החלטת ועדת הכספים בדבר חלוקת הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול

תיקי השקעות (תיקון), התשנ"ו-1996

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לנושא הבא: החלטה על חלוקת הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון), התשנ"ו-1996, לפי סעיף 121 לתקנון הכנסת. יציג את ההחלטה יושב-ראש ועדת הכספים, בבקשה.

אברהם רביץ (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אשתדל לעשות זאת בקיצור, משתי סיבות: א. אני צריך ללכת להדליק נרות חנוכה; ב. אני סומך על האינטליגנציה של חברי הכנסת שיבינו במשפט אחד או שניים את העניין.

היום אישרנו את התקנות המסדירות את העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, וכל חברי הוועדה הבינו שיש לאפשר למועמדים במחזור הראשון להגיע לבחינות בתאריך מאוחר יותר מכפי שהחוק בעצם מחייב, שהוא 1 באפריל.

לשם היכולת הזו, להביא הצעת חוק, שתאפשר את דחיית מועד הבחינות והחלת החוק על היועצים, אנחנו משתמשים בפיצול של הצעת חוק, שבמסגרתה נכלול את סעיף 6 לחוק. אם הכנסת תאשר את ההחלטה הזו, אנחנו נביא מחר הצעת חוק, שתאפשר את דחיית המועד האחרון לבחינות ליועצי השקעות.

אני מבקש מהכנסת לאשר את ההחלטה הזאת. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת רביץ, יושב-ראש ועדת הכספים.

רבתי חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על ההחלטה בדבר חלוקת הצעת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון), התשנ"ו–1996, לפי סעיף 121 לתקנון הכנסת. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 6

בעד הצעת ההחלטה בדבר חלוקת הצעת חוק – 15

נגד – אין

נמנעים – אין

הצעת ההחלטה בדבר חלוקת הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון), התשנ"ו–1996, נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

תמיכה אדירה, גורפת: 15 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע, שההחלטה אושרה, כבקשת חבר הכנסת רביץ.

דיווח משלחת הכנסת לפורטוגל

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין את חבר הכנסת רפאל אלול לדווח לנו בקיצור על משלחת הכנסת לפורטוגל.

שרת התקשורת ל' לבנת:

היו"ר ש' וייס:

למה? זה דיווח חשוב מאוד.

שרת התקשורת ל' לבנת:

היו"ר ש' וייס:

ככה רשום אצלי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

זה לא כפי שנמסר לי, אדוני היושב-ראש. באתי הנה, עזבתי את ישיבת הממשלה באמצע הדיון על תקציב המדינה. אני חולה לגמרי, עזבתי הכול כדי לבוא הנה להשיב על שאילתות ועל הצעות לסדר-היום.

היו"ר ש' וייס:

קודם כול, אני מאחל לך הבראה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני פועל ממש כפי שרשום אצלי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא כפי שרשום אצלי. אני מציעה שמזכירות הכנסת תואיל בטובה למסור באופן מדויק ולא ליצור דברים – – –

היו"ר ש' וייס:

אבקש מחברנו, מזכיר הכנסת, לקבל את ההערה ולטפל בה. אני בכל זאת מבקש ממך, זה יהיה דיווח קצר. נספק לך עוד כוס תה ונבקש שלא יהיה פנצ'ר.

שרת התקשורת ל' לבנת:

זו לא הבעיה. זה נמשך הרבה מעבר למה שנמסר לי.

היו"ר ש' וייס:

אני מבין. מה אני יכול לעשות? הייתי נעתר ברצון, אבל אני חייב לפעול על-פי מה שכתוב כאן.

בבקשה, חבר הכנסת אלול.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין פה אף שר תורן.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול להתערב, קביעת סדר-היום היא לא בתחום סמכותי. אני בטוח שזה יתבהר, וכל מה שקרה כאן, קרה בתום לב.

רפאל אלול (העבודה):

אני רוצה, ברשותכם, בכמה מלים – – –

שלום שמחון (העבודה):

איפה היית, בפורטוגל או בסין?

רפאל אלול (העבודה):

בפורטוגל.

אני רוצה לציין בכמה מלים, שעבורי, כאיש שנולד אומנם במרוקו אבל חי במדינת ישראל, היה זה רגע מרגש להיות שותף להחלטה שנתקבלה בנוכחותנו. הייתי במשלחת הכנסת בראשות יושב-ראש

הכנסת דן תיכון. נתקבלו בפרלמנט בליסבון, בפורטוגל, ושם שונתה החלטה שנתקבלה בדיוק לפני 500 שנה באותו יום. הדבר הזכיר לנו את כל הסיפורים שגדלו והתחנכו עליהם בנושא האנוסים. אותה החלטה איומה, שפגעה במאות אלפי יהודים וגרמה לגירושם.

היו"ר ש' וייס:

חברים, לא להפריע בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

חלק לא קטן מהיהודים אז נתלו. כשאתה בא, ואתה מרגיש שאתה נוגע בהיסטוריה, בא לפרלמנט ומתקבל שם יושב-ראש הכנסת שלנו, שנאם שם, וכל הציבור בצורה מוחלטת, פה אחד, מעביר את ההחלטה הכל-כך חשובה לעם ישראל, בהשתתפות נשיא המדינה – זה רגע מרגש. חשבתי: כמה טוב שזכינו לכך; אף שזה היה באיחור רב – אחרי 500 שנה. אבל טוב שההחלטה תוקנה.

אני רוצה להביע בכמה מלים את ההערכה שלנו לממשלת פורטוגל – ואני מניח שיושב-ראש הכנסת יעשה זאת בהזדמנות נוספת – על אופן קבלת הפנים, על ההתייחסות, על התלוותו של נשיא פורטוגל אלינו. הוא היה אתנו גם בפרלמנט, ערך קבלת פנים בביתו, בא אתנו לבית-הכנסת והיה שם בתפילת שחרית.

היו"ר ש' וייס:

מי הוא הנשיא היום?

רפאל אלול (העבודה):

ז'ורז' סאמפאיו, שהיה ראש עיריית ליסבון. אגב, הוא מכיר הרבה מאוד אנשים במדינת ישראל, אוהד גדול מאוד של מדינת ישראל. הוא יצר יחסים הדוקים מאוד עם יושב-ראש הכנסת ואתנו. הוא יצר מצב של הערכה גדולה ואהדה. כל אחד שם – יושב-ראש הפרלמנט בפורטוגל, למשל – ציין שורשים יהודיים כאלה או אחרים, אחד מצד האם, מצד הדוד, ופתאום ראית שעם שלם על מנהיגיו מכבד בצורה חזקה מאוד את ישראל, נותן כבוד למדינה הזו.

היינו יחד בבלמונטה, מקום שאומר הרבה מאוד למרנוס, לאנוסים. קהילה קטנה של 300 יהודים נשתמרה שם. באותו יום המשלחת שלנו בראשותו של יושב-ראש הכנסת היתה שם, ואנחנו חנכנו בית-כנסת חדש בבלמונטה. היו שם הרבה מאוד אנשים מקהילות גדולות מאוד ברחבי העולם, אבל עבורנו סימל הדבר נקודת מפנה היסטורית – הן מבחינת יחסם של הפורטוגלים והן מבחינת היחס כלפי יהדות העולם. לגבי אנשים רבים שדיברנו אתם שם היה זה רגע מרגש מאוד – וגם פתיחת בית-כנסת בבלמונטה אחרי 500 שנה, מקום שהיו שם לא מעט אסונות ליהודים. למרות הכול השתמרה שם הקהילה היהודית; יש שם קהילה לא מבוטלת בת 300 יהודים.

ביקרנו גם בבית-הכנסת בפורטו. היתה שם קהילה קטנה בת 40 יהודים, שעשו הכול כדי להביא אליהם את הנציגים או את האנשים הקשורים לעם ישראל. היה שם גם מנכ"ל משרד המשפטים. אגב, נתלוו אלינו במהלך הביקור שרים מהממשלה הפורטוגלית, שראו חשיבות גדולה מאוד בביקור הזה.

אני רוצה להגיד לכם, שהיתה לי ביקורת – גם שם אמרתי זאת – כי היה צריך לתת לפתיחת בית-הכנסת בבלמונטה, לפחות, ממד משמעותי מאוד כלפי עם ישראל. זו היתה הכוונה. היה שם, למעשה, אירוע שקשרו אותו עם התורם, אזולאי; אני מעריך מאוד את תרומתו, אבל היה צריך, לדעתי, לתת לאירוע מעמד מכובד יותר, כי דבר זה מייצג את העם היהודי כולו.

אני רוצה להגיד מלת הערכה לממשלה הפורטוגלית ולחברי הפרלמנט שהשתתפו באירוע הגדול, נטלו חלק בטקס הזה, שמעו את הנאומים והסכימו פה אחד; וכמובן, גם לנשיא פורטוגל ולראש ממשלת פורטוגל. בכלל, אלו היו ארבעה ימים של אהדה לישראל והערכה גדולה לעם היהודי. אבל עלי לציין, שיושב-ראש הכנסת, דן תיכון, עמד בדבריו, בצורה מכובדת – ללא שום בושה, עם כל הכבוד הגדול שנתנו לנו שם – על הוויכוח ועל הקושי שלנו, על הסבל שעברנו במשך 500 השנים.

אני רוצה להודות ליושב-ראש הכנסת ולהביע את הערכתי לממשלה הפורטוגלית על היחס ועל כך שהם תיקנו טעות היסטורית, שגרמה סבל רב לעם היהודי.

מלה אחרונה אני רוצה לומר למערכת החינוך בישראל. חשוב שנושא האנוסים על כל המשמעויות שלו יילמד, כמו שאני זוכר שאני למדתי בבית-הספר. משום-מה במשך השנים ההתייחסות של מערכת החינוך לנושא האנוסים והמאבק שלהם קצת פחתה. אני חושב שנכון יהיה שדווקא עכשיו, לאחר שינוי ההחלטה, נרענן את זיכרוננו והדברים יילמדו. זה יוסיף כבוד לעם ישראל בכל תפוצותיו. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת רפי אלול על הדיווח שלו. אנחנו בוודאי מצטרפים לביטוי רגש של סיפוק על המעשה. זה לא מתקן את העוול ההיסטורי, אבל זה בכל זאת מקל מאוד פתיחת שערים לעתיד אחר.

הנשיא הפורטוגלי הקודם סוארש היה כאן שלושה ימים לפני הרצח של ראש ממשלת ישראל יצחק רבין, והוא גם נאם כאן והזכיר את העניין הזה. יש פה רצף, והם ראויים באמת לתודה. אני משוכנע שיושב-ראש הכנסת יעביר להם בשם הבית את כל מידת הסיפוק שלנו על המעשה שהם עשו.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' וייס:

חברים, אנחנו ממשיכים. השרה לימור לבנת, שכידוע לכם היא השרה המתאמת בינינו לבין הממשלה, תשיב על שאלות שהופנו לראש הממשלה. גברתי, בבקשה.

שיעור העלייה במספר המתנחלים בתקופת הממשלה הקודמת

חבר הכנסת ח' אורון שאל את ראש הממשלה ביום ח' באב התשנ"ו (24 ביולי 1996):

בדברך במסיבת העיתונאים בושינגטון טענת, כי בתקופת הממשלה הקודמת עלה מספר המתנחלים ב-50%.

לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, היו ב-1992 105,000 מתנחלים וכיום יש 138,000, גידול של פחות מ-20%. לפי נתוני מועצת יש"ע, ב-1992 היו 127,000 מתנחלים, וכיום יש 152,000, גידול של 26%.

רצוני לשאול:

1. איזה מהנתונים נכון?

2. האם ידועות עובדות חדשות, שלא הובאו לידיעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה או מועצת יש"ע?

שרת התקשורת ל' לבנת:

1. בתקופה שבין יוני 1992 ליוני 1996, דהיינו במהלך ארבע השנים הללו, גדלה האוכלוסייה באזורי יהודה, שומרון וחבל-עזה, על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ב-44% – מ-99,700 תושבים ל-144,000 תושבים.

2. אין בנתון זה עובדות חדשות שלא הובאו לידיעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה או מועצת יש"ע. שיעור הגידול באוכלוסייה של 44% מבוסס על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לאמצע שנת 1992 ואומדן שנת 1996.

אדוני היושב-ראש, אני אוסיף מעבר למה שכתוב בתשובה. חבר הכנסת חיים אורון בשאלתא שלו מציין נתונים שהם נכונים לסוף 1992 ולסוף 1995, היינו לשלוש שנים. הוא כותב ששיעור הגידול הוא פחות מ-20%, אבל חשבון פשוט יוכיח ששיעור הגידול, גם על-פי נתוני חבר הכנסת אורון, הוא 31% דווקא. ועל כן, על-פי הנתונים שמונחים לפני של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 99,700

יהודים באמצע 1992, 144,000 באמצע 1996 – 44%, זה שיעור הגידול וזה גם מקור דבריו של ראש הממשלה בעניין הזה.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת לחבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – הספרים מונחים על שולחן הכנסת – בסוף 1992 היו 105,000 יהודים ובסוף 1996 138,000 – גידול של 24%, מתוכם 14% הם מגיל אפס עד ארבע. זה אומר, גידול טבעי כפי שיש בכל המקומות האחרים.

כל הדיבור, שהוא עילת השאילתא, שהממשלה הקודמת הגדילה את מספר התושבים באזור ב-50%, אין לו על מה לסמוך. אילו היה זה רק דיבור, אז אני כבר רגיל שיש רק דמיון חלקי בין המספרים ובין מה שאומר ראש הממשלה. אבל היום זה הופך למספר סטטיסטי, והתקציבים יהיו לפי גידול בשיעור 50%.

אני חוזר ואומר, יש לי נתונים על כך בכל המקומות – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אתה מדבר על שלוש שנים, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

אני מדבר על נתונים מסוף 1992 – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

עד סוף 1995 – שלוש שנים, לפי חשבוני.

חיים אורון (מרצ):

באותן שנים היה גידול ב-24%, לא 50%. ומתוך 24%-14%, 20,800, גידול טבעי – ילדים מגיל אפס עד ארבע, כמו בכל המקומות האחרים.

כך שכל הסיפורים לאמריקנים ולאחרים על גידול ב-50% אין להם על מה לסמוך. אלא אם כן אנחנו אחראים גם ללידות...

היו"ר ש' וייס:

גברתי השרה, תשובתך.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, לצערי הרב, אני די בטוחה שאילו זה היה תלוי בחבר הכנסת אורון, הוא היה מונע גם את הלידות ביהודה ושומרון.

אני רוצה לדייק בנתונים ולחזור עליהם. אני חוזרת ואומרת, חבר הכנסת אורון מדבר על שלוש שנים ולא על ארבע שנים שעליהן דיבר ראש הממשלה. על-פי הדברים שהוא עצמו אמר כאן עכשיו הוא מדבר על סוף 1992 לעומת סוף 1995.

אני רוצה לקרוא שוב את נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לרבות הנתון על הריבוי הטבעי וההגירה הפנימית והעלייה: 99,700 נפש יהודים באמצע 1992, 144,000 נפש יהודים באמצע 1996. שיעור הגידול 44%, מתוכם 64% גידול האוכלוסייה בשל הגירה פנימית ועלייה, ו-36% ריבוי טבעי. היינו, הנתון שעליו דיבר ראש הממשלה בווינגטון הוא 50%, נכון שזה לא 50% אלא 44%. אבל 44% קרובים ל-50% הרבה יותר מהנתונים שאתה מנסה לסלף כאן.

הנתונים נמסרו על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. חבר הכנסת חיים אורון, חבר ועדת הכספים, ידוע לי כמי שידוע חשבון לא רע. אני מציעה שתעשה שוב את המתמטיקה. חבר הכנסת אורון, אני מוכנה להעביר אליך את הנייר הזה שנמצא תחת ידי, עם הנתונים המדויקים, כפי שנמסר על-ידי האגף לתיאום מעקב ובקרה. אתה בוודאי תוכל לעשות את המתמטיקה בעצמך.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

אולפן ערוץ-1 בחיפה

חבר הכנסת ר' ברונפמן שאל את ראש הממשלה ביום י"ז בחשוון התשנ"ז (30 באוקטובר 1996):

לפני כשנתיים הוקם אולפן הערוץ הראשון בחיפה.

רצוני לשאול:

1. כמה שעות הפקה בוצעו באולפן מאז הקמתו?

2. לאור ההשקעה הרבה בבניית האולפן בחיפה, האם נעשה בו שימוש מספיק?

שרת התקשורת ל' לבנת:

לצורך ההשכלה הכללית של חברי הכנסת ושל ציבור הצופים והמאזינים, חבר הכנסת ברונו פמן שואל בעניין אולפן ערוץ-1 בחיפה, ולנוכח ההשקעות שהושקעו בו – מה מידת השימוש שנעשה בו.

אני רואה שחבר הכנסת יונה יהב מקשיב.

היו"ר ש' וייס:

גם אני מצטרף לשאלה. יש כאן "מאפיה" חיפנית.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני נולדתי בחיפה.

היו"ר ש' וייס:

היתה לי הזכות, כשלימור לבנת היתה כנראה תינוקת, היו לנו מצעדי מחולות, שולמית לבנת היתה הזמרת המרכזית ואני הייתי אחד המחוללים. זה היה לפני אלפיים שנה בחיפה...

שרת התקשורת ל' לבנת:

חיפה האדומה, תאר לך.

היו"ר ש' וייס:

היא היתה אדומה כהוגן.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לשאלתא של חבר הכנסת ברונפמן: 1. מאז הוקם האולפן בחיפה הוא מופעל מדי יום לשידורים ישירים בין השעות 15:00 עד חצות, למעט שבתות. בשעות אלה מבצע האולפן שידורים לחדשות בעברית ובערבית, לתוכניות כמו "פופוליטיקה", "שטח הפקר", "יומן השבוע", וכן לעריכת ראיונות מוקלטים.

2. באולפן נעשה שימוש נרחב, שכן הוא איננו יחידה מבודדת אלא צמודים אליו שני חדרי עריכה שבהם נערכים מדי יום כתבות וסרטים לתוכניות השונות בעברית ובערבית. ליד האולפן מופעלות באופן סדיר מערכות החדשות ומשרדים של הטלוויזיה בעברית ובערבית וכן של "קול ישראל" בעברית ובערבית המשרתים את כל אזור הצפון.

נוסף על האמור לעיל, משמש האולפן כתחנת ממסר להעברת שידורים בעברית ובערבית מכל אזור הצפון לירושלים וכמו-כן שידורי ספורט.

עם זאת, נכון לציין, שבשל מצוקת כוח אדם באזור זה ומצוקת תקציב, לא הופעל האולפן להפקות גדולות יותר של תוכניות בידור או דיונים, למעט פעמים אחדות.

עוד ניתן לציין, כי בתקופת הקיץ, בחודשים יולי-אוגוסט, צומצמו השידורים מאולפן חיפה בצורה ניכרת, על מנת לחסוך בתקציבים, אולם החל מספטמבר הוא חזר לעבוד במתכונת מלאה.

פגישה של ראש הממשלה עם גריגורי לוצ'אנסקי:

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את ראש הממשלה ביום ט"ז בכסליו התשנ"ז (27 בנובמבר 1996):

לאחרונה פורסמו ידיעות על אודות פגישה שקיימת עם שר התעשייה והמסחר ועם גריגורי לוצ'אנסקי, אשר נמצא ברשימת האנשים הקשורים למאפיה הרוסית והמשטרה ממליצה לגרש מהארץ.

רצוני לשאול:

האם נכון דבר הפגישה?

תשובת שרת התקשורת ל' לבנת:(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לא התקיימה שום פגישה בין ראש הממשלה לבין גריגורי לוצ'אנסקי.

כדאי שחבר הכנסת אופיר פינס יקרא את הפרוטוקול של השבוע שעבר, כי דנו בעניין הזה בדיוק בהצעה לסדר-היום.

היו"ר ש' וייס:

יש לפעמים חוסר תיאום בין השאלות לבין ההצעות לסדר-היום.

אני מודה לך, גברתי.

הצעה לסדר-היום

סכנת החרפה ביחסי דתיים-חילונים

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום. יש לנו כאן שלוש הצעות. האם את תשיבי עליהן יחד? יש לנו: סכנת החרפה ביחסי דתיים-חילונים – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני לא משיבה עליהן.

היו"ר ש' וייס:

אבל את רשומה כמשיבה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אנחנו הודענו, אבל מזכירות הכנסת שוב טעתה, כנראה.

הי"ר ש' וייס:

אז נא לדאוג לשר ששיב; בסדר?

ובכן, יש לנו הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שאקי בנושא: סכנת החרפה ביחסי דתיים-חילונים – הצעה לסדר-היום מס' 998. אחר כך תהיה לנו הצעה לסדר-היום של חבר הכנס יונה יהב בנושא: מלחמת תרבות. חבר הכנסת שאקי – זה חנוכה, זה נושא מעניין.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני חושב כך.

הי"ר ש' וייס:

חנוכה, מתייוונים ולא מתייוונים; נעשה את זה אקטואלי – מלחמת החשמונאים במתייוונים. בבקשה. יש לך עשר דקות, כי זאת הצעה רגילה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, גברתי השרה, חברי הכנסת, מאז קום מדינת ישראל היא ידעה עליות ומורדות ומערכות יחסים בין קבוצות אוכלוסין שונות – בין יונים לניצים, בפרט מאז מלחמת ששת הימים; בין בעלי יכולת ובין מעוטי יכולת; מתחים, משברים ובעיות בין יוצאי מזרח ליוצאי מערב. כל המשברים הללו, תודה לאל, כל הבעיות, או לפחות חלקן הגדול, מצאו את פתרון. האווירה נרגעה, האווירה בארץ היא של הבנה ברוב הנושאים הללו. אבל יש נושא אחד שמתמיד במתח שבו, בסיכונים ובסכנות שבו, ולפחות במה שבדעת הקהל נתפס כסכנה גדולה. כוונתי ליחסי דתיים-חילונים.

אני שמח לומר לך, אדוני היושב-ראש, ולספר לחברי הכנסת שאינם פעילים בגוף שהקמנו – שדולה לקידום הבנה בין דתיים לחילונים – שמצויים, תודה לאל, חברי כנסת לא מעטים שהנושא מעניין אותם; הם יושבים ודנים ברוח טובה, מתוך חברות טובה, כדי לחפש את המשותף. מפני שרוב המשותף בינינו, בין מה שקרוי דתיים, לבין מה שקרוי חילונים – ואני עוד אעמוד על העניין הזה, למה אני אומר "מה שקרוי"; הפער הרבה יותר קטן ממה נדמה, והמשותף גדול מן המפריד.

אבל יש כמה חוקרים, כמה עיתונאים, כמה פוליטיקאים שהנושא הזה מאוד קוסם להם כאובייקט לזעזוע הציבור מפעם לפעם. הנה, למשל, לפני זמן לא רב התפרסם סקר של "גיאוגרפיה" – מכון ידוע – ש-47.2% מאזרחי ישראל שנשאלו סבורים שתהיה מלחמת אחים – – –

היו"ר ש' וייס:

כמה?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

47.2%.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד אוהב בסקרים את ה"נקודה 2".

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

טוב, הם עושים את הסקר על 1,050 איש, אז אפשר לדייק.

היו"ר ש' וייס:

סקרים, סקרים.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

כ-47% סבורים שתהיה מלחמת אחים בין דתיים לחילונים; אפילו בלי המלה "חלילה", בלי המלים "יש דאגה".

היו"ר ש' וייס:

אתה איש אוניברסיטה, אתה יודע שבסקרים לא כותבים "חלילה".

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

הסוקר, אם הוא קצת רגיש מעבר לנושא של הסקירה, מותר לו בנושא כזה לכתוב "חלילה". מלחמה בכלל היא דבר של חלילה; כל מלחמה היא חלילה, אבל בין אחים – חלילה שבחלילה. בכל אופן זה מופיע בצורה אובייקטיבית, נייטרלית, כאילו מדובר במדינה אחרת ובעם אחר.

אני רוצה לומר שזה לא רק עניין של סקר. פרופסור מכובד מאוד באוניברסיטה מכובדת, סופר ידוע בישראל, מצא לנכון לכתוב במאמרים שפרסמו בעיתון מאוד מכובד שהעם הזה צריך להתחלק ולהתפלג. "בואו נתחלק, רבותי" – הוא קרא – "בואו נחזיר ימי קדם – יהודה וישראל. יחיו הדתיים במדינה משלהם והחילונים במדינה משלהם. יהיה יותר קל". באו אחרים ואמרו: "יש פה שני עמים ולא עם אחד – עם הדתיים ועם החילונים. יש פה שתי תרבויות". בא חכם ממנו ואמר: "תרבות דתית, תרבות חילונית".

ואתה עומד מן הצד וצופה ומתבונן ושואל – האומנם? האומנם המצב נורא כל כך, האומנם יש שנאה כזאת המבצבצת מבין כל שורה ושורה במאמרים הללו, או שמא יש רצון של אותם אנשים, לצערי הגדול, אכן להגיע אל המצב הזה, ולכן הם חושבים שכדאי לתאר אותו בצבעים השחורים ביותר, כדי שהעם ירגיש שהנה המלחמה הקרובה היא כאן – לא עם אויבים שרוצים להשמיד אותך, לא עם כאלה שרוצים לגמד אותך עד שתהיה בלתי ניתן להגנה, חלילה, אלא מלחמה פנימית בשל שוני בדעות ושוני באמונות.

קודם כול, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שמאז ומעולם היתה היהדות פלורליסטית, האמינה במגוון דעות. התלמוד הבבלי כולו והתלמוד הירושלמי כולו והמדרשים כולם והזהרה הקדוש וכל יצירה גדולה בעם ישראל שאני מכיר – יש בהם דעות שונות, יש בהם מחלוקות. היו כיתות. הפגם מעולם לא היה בעצם המחלוקת, בעצם השוני בדעות, אלא הפגם היה כאשר תרגמו את המחלוקת לשנאת אחים. את זאת אני מבקש למנוע בדברים המעטים שאני אומר בזמן שעומד לרשותי.

אני רוצה להקדים ולומר, אדוני היושב-ראש, דבר שצריכים חברי הכנסת לדעת אותו. אם מדובר בסקרים, לא מזמן נערך סקר ברחובות תל-אביב וצעירים נשאלו – למעלה מ-1,000 איש – מה הם עשרת הדיברות, ונמצא אחוז נכבד שלא ידע לומר דיבר אחד מתוך עשרת הדיברות. שאלו מי הם שלושת האבות, ואחוז גבוה לא ידע לומר את הדברים המסובכים מאוד – אברהם, יצחק ויעקב. לא ידעו את שמות האמהות.

היו"ר ש' וייס:

אבל יש להקט "האבות והאמהות". את זה הם יודעים, תסמוך עליהם.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

כששאלו מישהו באיזו עיירה מה הוא יודע על שמשון, הוא אמר, לצערי: קבוצת כדורגל. זה היה בשיאה, כשהיא היתה בליגה הלאומית במקום גבוה. אבל, רבותי, הדבר הזה בלתי אפשרי. עלינו לחפש, כפי שאמרתי, את המשותף, והוא רב ביותר.

אני בא לומר שהדרכים להתגבר על זה הן, קודם כול, על-ידי מיעוט בשימוש במונחים "אנחנו והם; דתיים וחילונים". הרב קוק, זכר צדיק לברכה, מגדולי אוהבי ישראל שבכל הדורות ובוודאי מהגדולים בדורנו, אמר בשעתו, וכתב במאמר ידוע, שהוא נגד השימוש בצמד "דתיים-חופשיים". אז היה כנראה שגור המושג "חופשיים" שבימינו הפך ל"חילונים". הוא אמר: בעצם החלוקה הזאת – דתיים-חופשיים, דתיים-חילונים – אתה חוצה את העם לשניים, אתה גורם לו להתפלג, אתה מבליט את המפריד, אתה מצמצם את המאחד. ואכן, כדאי מאוד למעט בשימוש במושגים הללו; כדאי לחפש, לשבת, להידבר, לצמצם מתחים, להפיג מתחים כדי למנוע איבה שיכולה להיות מן המסוכנות ביותר.

השאלה היא כיצד עושים זאת. ברשותכם, כמה הצעות שעלו בשדולה שלנו, וברחבי הארץ יש קבוצות רבות שמנסות להשיג אותה מטרה נעלה – כיצד מקרבים את בני העם הזה וכיצד מתקרבים בעם הזה? למרבה הצער – וזה קרה בשנה האחרונה – היינו עדים לכך שכמה תלמידי תיכון, בסיים הבחינות שלהם בבגרות בתנ"ך, הלכו לחורש סמוך ושרפו את ספר התנ"ך. כאשר בהזדמנות, לפני כחודשיים, שלושה חודשים, נשאלו במקום מסוים שביעיסטים ושמניסטים: מה דעתכם על התנ"ך, שמגילת העצמאות פותחת בו וקוראת לו ספר הספרים הנצחי, וזה הוסכם על כל 37 מייסדי מדינת ישראל – ספר הספרים הנצחי. אין מושג כזה לשום עם, לא היה לו ולא יהיה לו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

27, לא 37.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

27, סליחה, לא 37. ובכן, בין אותם מייסדים איש לא חלק על המושג הזה. והנה באו אותם תלמידי תיכון ואמרו – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, מה זה ה-27?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

27 האנשים שחתמו על מגילת העצמאות.

היו"ר ש' וייס:

37.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני זכרתי 37, חבר הכנסת זאבי צמצם את זה ל-27. ניתי ספר ונחזה. אבל לא זה העיקר, חבר הכנסת זאבי. נשמע את העיקר, תקשיב רגע.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה רוצה שאני אלך לספרייה?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

יפה אמרת, עכשיו אני עובר הלאה.

היו"ר ש' וייס:

37, חבר הכנסת זאבי. חיים ויצמן לא היה פה, אז הוא לא יכול היה לחתום.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

לא ייקח לנו יותר מדקה ללכת לספרייה ולמצוא. תודה.

היו"ר ש' וייס:

37. יש מועצת העם – וזה הל"ז; והממשלה – זה היה י"ג. מאה אחוז.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

מקור הרע הוא בזה שלימודי היהדות — — —

ידידי שר החינוך וחברי שם, אודה לכם אם תקשיבו גם אתם.

היו"ר ש' וייס:

אני חושב שהזמן תם.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני כבר מסיים. אני רוצה לומר שיש דרכים לקרב; צריך ללמוד יותר יהדות בבתי-הספר הממלכתיים. אני שמח, ואני בטוח ששר החינוך והתרבות הנוכחי, ידידי זבולון המר, יעשה לקידום הנושא. בשעתו הוא הקים את הוועדה שבדקה את לימודי היהדות – מה שנקרא ועדת-שנהר, ועדה שהביאה את מסקנותיה והיא ממליצה על הגברת לימודי היהדות בבתי-הספר הממלכתיים. בלי זה אין סיכוי שתהיה הבנה.

כשמדובר בבני נוער שלא מכירים זה את תורתו של זה, זה את משנתו של זה, זה את מקורותיו ושורשיו של זה, אין סיכוי להבנה אמיתית מתמשכת. אי-אפשר לאהוב את השבת ואי-אפשר לאהוב את ערכי היהדות ואת ערכי המורשת בלי ללמוד אותם. צריך ללמוד יותר יחד, צריך להקדיש משאבים מרובים יותר לנושא הזה, וצריך שתהיה סובלנות של אמת, כמו שאני נלחם כאן על שלום של אמת.

הטענה היחידה שיש לי נגד הסכמי אוסלו היא שלא נראה שהם מביאים לשלום של אמת. לא השלום גרוע, אלא השלום הכוזב הוא הגרוע. כך גם כאן, לפי הערכתי – ולצערי הגדול, הלוואי שאטעה – סובלנות של אמת פירושה היכולת לראות 8,000 חרדים עומדים בתל-אביב ואומרים: תחי השבת, תצילו את השבת. מה רע בזה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שאקי.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

הלוא זה האמצעי הדמוקרטי היפה ביותר. למה חוסר הסובלנות כלפי הפגנה כזאת או אחרת? בואו נהיה סובלנים באמת. דתיים יסבלו מה שעושים חילונים, בלי להיכנס לבתיהם, למקוריהם ולצלחותיהם, ומצדם הם, הציבור הקרוי חילוני לא ייכנס לחייו ולמאבקיו של הציבור הדתי. אנחנו עם אחד, היינו עם אחד, מורשת אחת, עבר אחד, ולכן בעזרת השם עתיד אחד. עם ללא עבר הוא עם ללא עתיד, ועם של עבר במקרה שלנו הוא עם עם תורת ישראל הנצחית. אין אחרת.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת שאקי. אדוני שר החינוך, אני חושב שאתה תתייחס לשתי ההצעות יחד. נכון?

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

לא.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

השר לא עונה על זה.

היו"ר ש' וייס:

זאת אומרת שזה בלי תשובה. בסדר. זה יהיה דיון; ככה.

הצעה לסדר-היום

מלחמת תרבות

היו"ר ש' וייס:

עכשיו חבר הכנסת יונה יהב ידבר על מלחמת תרבות – הצעה לסדר-היום מס' 1062; אחר כך נראה מה נעשה. עשר דקות לרשותך, חברי.

יונה יהב (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני שמח שנפל בחלקי הכבוד לדבר כאן לאחר מורי, הפרופסור שאקי.

היו"ר ש' וייס:

מורנו.

יונה יהב (העבודה):

מורנו, הפרופסור שאקי, ואני גם חבר בשדולה שהוא הקים. אבל אני יותר פסימי ממך, אדוני, ולכן אני בהחלט בדעה שהנושא שעומד לפנינו היום הוא בהחלט לא עוד נושא.

הידרדרות היחסים בין חילונים לחרדים, בין דתיים לחופשיים, היא אולי הנושא החשוב ביותר, הרציני והמסוכן ביותר העומד על סדר-יומה של החברה בישראל ועל סדר-יומה של הכנסת.

הבית הזה משקף את הקרע הקיים בחברה הישראלית בסוגיות רבות. אבל תפקידו של הבית הזה גם לעשות את הכול כדי לשמור על אחדותה של החברה בישראל. בימים אלה נשמעת המלה אחדות כמלה נוספת בלקסיקון הפוליטי הנדוש ממילא. אולם האחדות שאני מדבר עליה אינה אחדות דעות, היא גם לא כוללת טקסים של החזקת ידיים והסתרת הבעיות והמחלוקות. אני מדבר על אחדות במובנה הבסיסי ביותר – על שלמותה של החברה הישראלית בתוך מדינה אחת, עם המחלוקות, אך גם עם המוסכמות הבסיסיות של שלטון חוק, שלטון דמוקרטי ומדיניות של אי-אפליה ואי-כפייה.

לאחרונה נשמעים דיבורים על הפרדה; לא הפרדה בינינו לבין הפלשתינים, ואותה אני מחייב, אלא הפרדה פנימית בין חרדים לחילונים, בין מדינת ההלכה למדינת ישראל החילונית. לא באנו לכאן על מנת להיפרד. התקבצנו כאן מפזורות הגולה כדי להקים כאן את מבצרנו הלאומי והתרבותי. הגענו לכאן על מנת לחיות כל אחד לפי השקפת עולמו, וביחד.

המלחמה התרבותית איננה עוד בגדר איום או תזה מדעית. המלחמה התרבותית היא כבר כאן. היא על פתח הדלת. אני לא מוכן להביט מהצד ולחכות, שכן תוצאות מלחמת התרבות בתוכנו עלולות להיות קטלניות מאוד. אני גם לא מוכן לוותר על עקרונותי כדי שאלה המאיימים במלחמת תרבות יפסיקו את איומיהם. אני אומר את דברי, אני אלחם על אמונותי, אבל לא – ואני קובע זאת מפורשות – לא אתן יד למלחמת תרבות זו.

רבותי, חברי הכנסת, הוויכוחים התרבותיים בין החרדים לבין הציבור החילוני יצרו פערים כאלה שלא תמיד זוכרים על מה נאבקים ומהי המטרה. איבדנו כולנו את הפרספקטיבה. אני לא מאשים צד אחד בהתפתחויות השליליות הללו, אבל אני כן חושב שנחצו קווים אדומים, ואת הקווים הללו חצו מנהיגי הציבור החרדי ונציגי הפוליטיים.

הקווים האדומים נחצו כאשר חברה חרדית מתבדלת בחרה לכפות את אורח חייה על ציבור שאינו שותף להשקפת עולמה, ואני מצר מאוד על ההתפתחות הזאת. החברה החרדית, ובעיקר הממסד הפוליטי של החברה הזאת, בחרו בדרכים של חקיקה, של התקפות מילוליות חסרות שליטה לפעמים, ודרך זו לא רק לא השיגה את התוצאות, אלא יצרה מתח מיותר בין חלקי ישראל השונים. הרי אנחנו כבר ראינו באותם מחקרים שפרופסור שאקי ציטט כי 80% מאתנו הם לפחות מסורתיים.

העימות התרבותי הובל על-ידי מי שבחרו לגדוע את ענפי היסוד של החברה הישראלית. ההתקפות על בית-המשפט העליון היו על מהות המשטר בישראל, בבחינת אם לא יתקבלו דרכינו הרי נעשתה נבלה בישראל. גם כאשר ניסה בית-המשפט הגבוה לצדק לעודד פשרה בדרך של הידברות בסוגיית כביש בר-אילן ובהקמת ועדת-צמרת, שוב היו אלה נציגי ועדת-צמרת החרדים שהיו ראשונים לדחות את הפשרה.

תורת המשפט שלנו שאבה לא מעט מהיהדות. חופש הבחירה, הבחירה בין טוב לרע, היא מאבני היסוד הן ביהדות והן בשיטת המשפט הישראלית. היהדות, בשונה משיטת המשפט שלנו, השאירה את ההכרעה השיפוטית בשאלה הערכית של טוב ורע בידי הבורא. הוא אשר יכריע לגבי טיבן של בחירות אנושיות. ואילו היום יש כאלה המנסים למנוע מהפרט את יכולת הבחירה האישית והבסיסית הזאת.

אם חפצי חיים אנחנו, אם באמת כוונותינו תמימות וישרות, אל לנו להוסיף ולהבעיר את אש השנאה. איש אינו מבקש להכניס את הצלם להיכל. איש מאתנו אינו מבקש לפגוע באמונתו של אדם, ביכולתו לעבוד את אלוהיו ולקיים את תורתו.

אנחנו כן דורשים שלא תבטלו את דרך חיינו, שלא תנהגו ביוהרה בתרבות החילונית הישראלית, שלעתים יש בה הרבה יהדות ודרך-ארץ.

אני מוצא לנכון להזהיר את כולנו מפני השימוש המופרז בכוח השררה. חוקי הפיסיקה קובעים, שכל הפעלת כוח נתקלת בכוח נגדי. הגברת הכפייה תיתקל מייד בהתנגדות.

בשלב העימות כבר אין מנצחים. יש רק הרוגים ופצועים.

מתוך ניסיון אמיתי לגשר על הפערים שנוצרו, מתוך כוונה למנוע אותה מלחמת תרבות שעליה דיברתי, נתקבצו ארבעה חברי כנסת: פרופסור לובוצקי, יורי שטרן, חברנו זאב בוים ואנוכי, כדי להציב אתגר בפני הבית הזה. ניסחנו את עקרונות היסוד לאמנה בנוגע לשבת בישראל. המטרה – גיבוש הסכמה ציבורית רחבה על אופי השבת במדינת ישראל. בין העקרונות: השבת ומועדי ישראל יישאו אופי נבדל במובהק מימי החול; תצומצם העבודה בשבת, עד כדי ביטולה, לעבודות חיוניות, ותרבות, בילוי ונופש יתאפשרו; איסור על פעילות יצרנית בשבת.

אתמול עשיתי מעל גלי האתר ניסיון להחתים בחיפה על האמנה הזאת את הנציג של החזית הדתית ואת נציג מרצ. ההפתעה היתה גדולה. נציג החזית הדתית הסכים לחתום. נציג מרצ לא הסכים לחתום.

היו"ר ש' וייס:

מדוע אתה חושב שזו הפתעה? אם אתה לא מבטל כל איסור בשבת, איזה איש מרצ יחתום על זה? איזה איש מפלגת העבודה יחתום על זה?

יונה יהב (העבודה):

אדוני היושב-ראש, בהחלט לא, מכיוון שיש פה ויתור עצום מצד הציבורי הדתי, לאפשר את הבידור, את הבילוי ואת כל הפעולות התרבותיות שהיום סגורות, ואין נכנס ואין יוצא בהן.

היו"ר ש' וייס:

זה לא סגור היום. זה כבר לא סגור. הכול פתוח.

יונה יהב (העבודה):

לא. איפה?

דוד אזולאי (ש"ס):

אם שניהם היו חותמים הייתי מתפלא.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי. איזה איש מרצ יחתום על איסור עבודה בשבת?

יונה יהב (העבודה):

גם קיבלנו הרבה מאוד טלפונים באותה תוכנית רדיו, בעיקר מרבנים.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

מסחר ועבודה – – –

יונה יהב (העבודה):

מה שקרה כאן זה ניסיון מאוד מעניין. הרבנים שצלצלו לתוכנית הרדיו הזאת – וזוהי תוכנית רדיו שאני מנהל אותה כבר שנה וחצי – ביקשו להפקיע את הזכות משליחי הציבור לעשות את מה שהם

עשו. הם לא הסכימו לכך שאנחנו נרים את הכפפה הזאת וננסה למצוא מכנה משותף לשמירת השבת במדינת ישראל. אבל זה חבל.

לכן, אני בא אומר, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת, שאנחנו נמצאים, לדעתי, על סף מלחמת התרבות, אם אנחנו לא נתגייס כולנו ויחד. המלה העיקרית במלחמה ובמאבק הזה היא הוויתור ההדדי, הפשרה; הוויתור והפשרה. אני אומר זאת דווקא לחברי שאמונים על דת ישראל. הרי כשאנחנו מתפללים את תפילת שמונה-עשרה, בסופה אנחנו הולכים שלושה צעדים אחורה. מה זה מסמל? זה מסמל את הוויתור, את הפשרה, ואת זה אנחנו לא יודעים ליישם בחיים היום-יום שלנו, וחבל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת יחב.

חברים, זה נושא שנדמה לי שאנחנו נצביע כדי להעלות אותו פעם לדיון במליאה. נכון? זה נושא מעניין למליאה. נאפשר גם למי שרוצה לומר משהו על רפורמים להגיד איזו מלה, כי אתם נגעתם רק בחלק של הנושא.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

נגענו בו כמה שעשר דקות מאפשרות זאת.

היו"ר ש' וייס:דה):

לא, גם פוליטית צריך לגוון זאת. אני מניח, שאם יהיה דיון במליאה תהיינה עוד דעות, כי אחדות איננה אחידות. כך ציטט יגאל אלון את ישראל בר-יהודה.

בואו נצביע. מוסכם שנקיים אי-פעם דיון במליאה בנושא? חברים, ההצבעה החלה. זה יכול להיות דיון מעניין מאוד, ואז, כמובן, חבר הכנסת אבנר שאקי ותלמידו, עורך-הדין חבר הכנסת יונה יחב, יפתחו את הדיון. בבקשה.

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום – 11

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת א"ח שאקי ו' יהב

בסדר-היום של הכנסת נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

11 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהדיון הועבר למליאה. תודה רבה, חברי הכנסת.

הצעה לסדר-היום

מצב הרוח הלאומי

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום שלנו. חבר הכנסת משה שחל – הנושא: מצב הרוח הלאומי, הצעה לסדר-היום מס' 1037. עשר דקות לרשותך, בבקשה.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תרשה לי בראש ובראשונה לנצל את ההזדמנות ולברך את כל עם ישראל בחג אורים שמח, ולברך גם את אנשי משטרת ישראל שנמצאים כאן, מה שנקרא: תקופת הקודמת.

צר לי, חברתי שרת התקשורת והשרה המקשרת בין הכנסת ובין הממשלה, שדווקא בחג קשה לי להצביע על מצב רוח טוב במסגרת הסקר שאליו אני מתייחס. הסקר תפס את עיני; מדובר על סקר דעת קהל לבדיקה ולמעקב חודשי אחר מצב הרוח הלאומי, שנערך על-ידי "שווקים פנורמה" במסגרת תוכנית הרדיו "עניין אחר" של דליה יאירי, הדופק של המדינה. אני חייב לברך אותם ולומר להם גם תודה על כך שהם מאפשרים לנו, בצורה מדויקת, לעקוב אחר מה שקורה מדי חודש בחודש, בקשר למצב הרוח של אזרחי מדינת ישראל.

אני חייב לומר, שהדבר לא רק הדאיג אותי אלא גם הדהים אותי – כאשר משווים את מצב הרוח הלאומי בששת החודשים האחרונים רואים תמונה עגומה כמעט בכל התחומים. הפסימיות קיימת כמעט בכל נושא. אם ירשה לי היושב-ראש לבקש מהשרה המקשרת שתואיל בטובה, מבחינת הנימוס, להקשיב לדברים – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

— — — אני שומעת כל מלה — — —

משה שחל (העבודה):

אני יודע. התשובה שלך מוכנה מראש, ואני יכול לצטט אותה אפילו בלי שתשמעי אותי; אינני משלה את עצמי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

יש אנשים שמסוגלים גם להקשיב — — —

משה שחל (העבודה):

גברתי השרה, את בחורה מוכשרת מאוד — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

נכון.

משה שחל (העבודה):

— — אבל, אני רוצה לומר לך, שעם כל הכבוד נימוסים זה לא דבר מיותר אפילו לא לשר בממשלה הזאת — — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

— — —

משה שחל (העבודה):

ישבתי כאן ליד השולחן הזה, הקשבתי לנואמים ולא הפניתי להם את ראשי כשמישהו עמד על הדוכן ודיבר. יכול להיות שאלה נימוסים חדשים – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני כל כך נהנית להגיד לך, חבר הכנסת שחל, אבל אל תחנך אותי – – –

משה שחל (העבודה):

אני לא מחנך אותך, אני רק קובע עובדה.

היו"ר ש' וייס:

אין לי אפשרות כיושב-ראש הישיבה לקבוע כללים כאן.

משה שחל (העבודה):

בשום פרלמנט בעולם הדבר הזה לא היה מתקבל.

הפסימיות ביחס למצב הכלכלי –62.3% מכלל האוכלוסייה מגדירים את המצב: לא כל כך טוב וגרוע; עלייה של 11% בחודש אחד בהשוואה לחודש אוקטובר. 32% מגדירים את מצבם הכלכלי כלא כל כך טוב וגרוע, לעומת 25% חודש לפני כן.

ביחס לעתיד – מגמה של פסימיות בכל התחומים, הרעה במצב הכלכלי – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל הכלכלה השתנתה בחודש אחד?

משה שחל (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין, הרי אתה מינית את עצמך לפרקליט של הממשלה הזאת – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

משה שחל (העבודה):

— — — ואני, כפרקליט, יכול לומר לך דבר אחד — — —

היו"ר ש' וייס:

— — — רק רגע

משה שחל (העבודה):

— — — אפילו יש מקרים יוצאי דופן, שעורך-דין מגמגם כשיש לו בעיה עם הלקוח. אצלך אין גמגום מפני שבין האמת לבין מה שאתה אומר אין כל זיקה. אתה בא, נכנס לכאן — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

משה שחל (העבודה):

תן לי, באמת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — שאלתי אותך רק — — —

משה שחל (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש לי רעיון. ההערה נשמעה, יש תגובה, ונמשיך.

משה שחל (העבודה):

אני מציע לך, אני מוכן לתת לך את ההעתק — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לך יש הצעה אחרת.

משה שחל (העבודה):

אני אתן לך את ההעתק של הסקר, תראה אותו, תאמין לי שהוא מדאיג מעבר לוויכוח הפוליטי, ואני תיכף אציין כמה נתונים שלא עניינו אותי כאיש אופוזיציה אלא כאזרח המדינה שאכפת לו. תיכף אומר לך איזה נתון שחייב להדאיג את כולנו.

54% חשים שמעמדה של ישראל בעולם פחות טוב מזה שהיה בעבר. שאלה אחת נשאלו, בקשר לתהליך השלום, האם הוא נותן תקווה? –80.3% השיבו: כן. עלייה של 8% לעומת החודש הקודם; לעומת זאת, פסימיות לגבי הסיכוי להגיע לשלום אמת –61% מהאוכלוסייה אמרו בחודש יולי, שהם מאמינים שאפשר להגיע לשלום אמת. 45.5% בנובמבר מאמינים שאפשר להגיע לשלום אמת. פעם ראשונה אלה שהשיבו: לא, הם רוב באוכלוסייה; 54.5% לעומת 39.7% – שישה חודשים לפני כן.

שאלתי את מר יוסי ודנה, שערך את הסקר – נדמה לי שהוא נמצא באולם המליאה, אני מברך אותו על כך – איך אפשר להסביר את הסתירה? הוא מנסה לתת לה הסבר ואומר, כי אנשים מתחילים לחשוב שהעניין הזה, להגיע לשלום, הוא פנטזיה, שזה בלתי ניתן להשגה.

הדבר המדאיג ביותר בסקר הוא הקיטוב העדתי. יש תופעה מדאיגה מאוד, שאני מנסה להבין, אני קורא וחוזר וקורא, וקשה לי להבין מה הן סיבותיה; 71% אמרו בחודש נובמבר שהם חושבים שיש כיום פער וקיפוח עדתי, לעומת 52% בחודש יולי 1996, ואני לא מבין את הסיבה. לא יכול להיות שהיתה מקפצה כל כך גדולה דווקא בתחום שחשבתי לתומי שהוא קיים, אבל בסימן ירידה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שחל, הם עדיין הולכים לפי הדפוס של אשכנזים ולא אשכנזים, או שמדובר בתחום עדתי מורכב? איפה, למשל, הקהילה של יוצאי חבר העמים בתחושה הזאת?

משה שחל (העבודה):

אני חושב שהקיפוח הוא על בסיס של אשכנזים-לא-אשכנזים.

רחבעם זאבי (מולדת):

היתוספו האתיופים.

היו"ר ש' וייס:

הם 1% באוכלוסייה, קצת פחות.

משה שחל (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, המגמה מדאיגה מאוד, תאמין לי. באיזשהו מקום אני מייגע את מוחי – מדוע? מה קרה?

58% מהאוכלוסייה חושבים שהפערים החברתיים יגדלו בשנתיים-שלוש השנים הבאות. הגישה, שוב פעם, פסימית לגבי העתיד.

86% מגדירים את היחסים בין חילונים לדתיים כדי-גרועים, ו-54% חושבים שהחברה הישראלית תהיה יותר מחולקת מכפי שהיא היום בעוד שנתיים-שלוש שנים.

הנתונים הנוספים: אחוזים שווים באוכלוסייה חרדים מהמצב הביטחוני-המדיני –40.6%, מול אלה שאינם חרדים ממנו; כמעט שווה בשווה. אותו אחוז חרד מהקיטוב החברתי, שעלול להוביל לקרע בעם. 68% חוששים מהעתיד של מדינת ישראל – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

משה שחל (העבודה):

— — לעומת 60% באוקטובר, חודש לפני כן, ו-49% ביולי 1996. אני חוזר על הנתון הזה: 68% חוששים מעתיד מדינת ישראל, לעומת 49% ביולי ו-60% בחודש אוקטובר.

הנתון הבא, שאמרתי שהוא מדאיג מאוד – הוכפל מספר השוקלים לעזוב את הארץ מ-7% בחודש אוקטובר ל-15% בחודש נובמבר 1996.

זו פעם ראשונה שרוב הציבור –53% – חושב שישראל איננה בדרך הנכונה.

הממצא החזק ביותר הוא, ש-61% מהציבור לא כל כך מאמין וכלל לא מאמין בממשלה שלו. 62% חוששים שתפרוץ מלחמה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אם לא די בסקר הזה של "שווקים פנורמה", היה סקר נוסף, ב"מעריב", של "גאלופ", שמצביע על נתונים אחרים שהם יותר בתחום הפוליטי.

32% ממצביעי ראש הממשלה נמנעים מלהביע בו אמון, אלה שהצביעו בעדו –32%. 67% מהציבור מעדיפים בחירות חדשות או הקמת ממשלת אחדות על פני המצב הקיים. גם בקרב מצביעי נתניהו עצמו קיים רוב של 52% התומך באחת משתי האופציות, כלומר הקדמת בחירות או ממשלת אחדות, על פני השארת המצב הנוכחי על כנו.

מניותיו של נתניהו נמצאות בירידה גם בתחום המדיני. 22% מרוצים ומרוצים מאוד, לעומת 43% שאינם מרוצים או מאוד לא מרוצים.

גם בתחום הכלכלי-החברתי, 18% מרוצים לעומת 44% בלתי מרוצים.

אדוני היושב-ראש, סיפרו לי שלפני שבוע הופיע ראש הממשלה בכנס והוא דיבר על חזון שהיה מאוד מהנה לשמוע אותו, שבעוד ארבע שנים, חבר הכנסת שוחט, שבעוד שלוש שנים, ישראל תהיה בין 12 המדינות העשירות בעולם, הכלכלה תשגשג – – –

אברהם שוחט (העבודה):

חמש המדינות העשירות בעולם.

משה שחל (העבודה):

חמש המדינות, עוד יותר טוב.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ריבלין, יש מצוקת זמן.

משה שחל (העבודה):

מספרים לי שעמוס מר-חיים היה במקום. מי שמכיר, לא מכיר, עמוס מר-חיים הוא אדם מוכר וידוע. הוא סיפר בדיחה. הוא אוהב לספר בדיחות ירושלמיות טובות. הוא אומר, שיהודי הגיע לרופא וביקש שימצאו לו רופא עיניים ואוזניים. אמרו לו: שמע, רופא כזה אין. יש או רופא עיניים לחוד או רופא אף-אוזן-גרון, אבל אין דבר כזה שיש רופא אוזניים ועיניים. הוא אומר: אני חייב למצוא רופא כזה מפני שמה שאני שומע אני לא רואה, ומה שאני רואה אני לא שומע. כך הוא הגדיר את הדברים של ראש הממשלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

העם ראה ושמע.

משה שחל (העבודה):

תסמוך על השרה לימור לבנת שהיא יודעת גם לקרוא, גם לכתוב וגם להקשיב. היא מוכשרת. היא תשיב בשם הממשלה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

גם להשיב.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שחל רוצה שכל האורחים שלנו יראו שהוא עדיין – – –

משה שחל (העבודה):

תאמין לי, היא לא זקוקה לעורך-דין.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ריבלין, תאמין לי, יש לנו מצוקת זמן.

משה שחל (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין, תאמין לי, היא בין המאושרים, היא לא צריכה עורך-דין צמוד. היא יכולה להגן על עצמה לבד. היא לא זקוקה לך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ריבלין, די, מיצית את המנה שלך בנאום הזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

עם העובדות לא יכולים להתווכח.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עליתי על הדוכן לא כדי להתפלמס. האמת היא שגם הופעתי הבוקר ברדיו ואמרתי שהבעיה איננה בוויכוח או מיקוח. יש צורך לדאוג אם כך העם חושב, כך הוא מרגיש. אבל אני אשאל אותך שאלה באמת בגילוי לב: אתה זקוק לסקר כדי לדעת מה קורה? בחוגים שלך זה לא המצב? אבל אני אשאל אותך גם שאלה אחרת: אתה רוצה להצביע לי על החלטה אחת שהממשלה הזאת קיבלה שיש בה כדי לעודד את הציבור להאמין ביכולת שלו לפתור את בעיותיו? ואם ירשה לי היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל ממש בקיצור.

משה שחל (העבודה):

אני זוכר אמרה של פרופסור אייזנשטט, שבה הוא הגדיר מהו מורל של העם. הוא הגדיר אותו הגדרה קצרה וקולעת: האמונה של עם ביכולת שלו לפתור את בעיותיו. מה שעשתה הממשלה הזאת, היא פגעה באמונה שלנו ביכולת שלנו לפתור את בעיותינו. אני אומר לכם, כמי שכהן כשר בשלוש ממשלות, אני עוד לא ראיתי ממשלה שמפגינה חוסר יכולת רב כל כך כפי שעושה ממשלת ביבי. נתניהו מאז עלתה לשלטון.

אני מציע לקיים דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת שחל.

גברתי השרה, יש לי אלייך שאלה: את יכולה להשיב עכשיו או לאחר הדלקת הנרות, שאנחנו מוזמנים אליה ב-17:00.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מבקשת להשיב עכשיו.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

קריאה:

אחר כך חוזרים?

היו"ר ש' וייס:

חוזרים, אין מה לעשות, אנחנו מפסיקים, מדליקים נרות, וחוזרים הנה לרבע שעה או 20 דקות נוספות. בבקשה, גברתי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, צר לי על חבר הכנסת שחל. לפעמים זה באמת לא נעים לראות חברי כנסת באופוזיציה שמה נשאר להם, נו באמת, מה נשאר להם? – בעשר בלילה, בליל הבחירות, הם היו בקואליציה, הם היו ממשלה, שמעון פרס היה ראש ממשלה, מפני שכל הסקרים הראו שפרס יהיה ראש ממשלה, ועכשיו הם צריכים לבוא לכאן ולספר לנו שהסקר מראה שכך וכך פסיק כך וכך אחוזים אומרים שכך וכך ואחרת, ובאים לדבר כאן בשם הציבור.

חבר הכנסת שחל, אף שאני עיינתי בניירותי תוך כדי נאומך, אני שמעתי כל מלה. אני יודעת שגם לך יש הכשרון הזה, אז אני מרשה לעצמי, אני לא מוכשרת כמוך, אבל משהו מהכשרון הזה אני גם כן הצלחתי לרכוש לעצמי. ועל כן, שמעתי כל מלה מהדברים שאמרת. אני מבינה שאתה הממונה על המצב רוח הלאומי, אתה גם הממונה על החינוך וגם ממונה על חבר הכנסת רובי ריבלין. אתה כל הזמן נותן לו הוראות לשימוש והוראות הפעלה, מה הוא כן צריך, מה הוא לא צריך, הוא כן צריך להגן, הוא לא צריך להגן, הוא כן דובר אמת, הוא לא דובר אמת.

חבר הכנסת שחל, תראה לאן הגיעה המפלגה שלך עם הסקרים. הזחיחות הזאת, השחצנות הזאת, האמונה הזאת שאתם יודעים מה הציבור בישראל רוצה, אתם יודעים מה טוב לציבור, אתם יודעים הכול ואתם מדברים בשם הציבור, הובילה אתכם בדיוק לאן שהיא הובילה. היא הובילה אתכם לספסלים פה, לאופוזיציה.

רחבעם זאבי (מולדת):

עם כל הכבוד, לא דנים במפלגות, דנים בעובדות.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת זאבי, אנחנו דנים על העובדות – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

את לא מתווכחת עם איש, את מתווכחת עם מפלגה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת זאבי, תרשה לי, תסלח לי; אתה רוצה, תגיש הצעה לסדר, אז אני אשיב לך. אני משיבה כרגע על הצעתו של חבר הכנסת שחל, ואין לך מושג איזו הנאה יש לי להגיד "חבר הכנסת שחל".

אברהם שוחט (העבודה):

לאיזו דרגה של הנאה זה מגיע?

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני גם אחזור על זה. חבר הכנסת שוחט, אני גם אחזור על זה שוב ושוב. תשמע, ארבע שנים יש לי עכשיו לומר את זה. אני ממשיך ואומר את זה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, נמשיך כדי שנוכל לסכם.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חזקה עלי מצוות היושב-ראש, שעוד מעט עומדים להדליק נרות חנוכה, ולכן אני רוצה שתיתנו לי להשלים את דברי.

אני רוצה לומר משהו, וטוב שיושב פה חבר הכנסת שוחט, שר האוצר לשעבר. אני הגעתי לכאן באמצע ישיבת ממשלה שדנה בנושא תקציב המדינה. אנחנו קיבלנו נתונים מבנק ישראל שמראים לנו איפה חיינו בארבע השנים האחרונות, באיזו בועה אנחנו חיינו.

אברהם שוחט (העבודה):

איך את יכולה להגיד את זה?

שרת התקשורת ל' לבנת:

איך החל משנת 1992, כאשר הגירעון בחשבון השוטף נטו במאזן התשלומים היה מינוס 0.1 מיליארד דולר, והוא עלה ב-1993 ל-1.3 מיליארד דולר, הוא עלה ב-1994 ל-2.5 מיליארד דולר, והוא עלה ב-1995 ל-4.1 מיליארד דולר, והוא עלה ב-1996 ל-5.3 מיליארד דולר, בגלל הממשלה, בגלל מדיניותה, בגלל הגידול העצום שהיה בהוצאות.

אברהם שוחט (העבודה):

אין לך מושג על מה את מדברת. את כל כך שטחית. את כל כך לא יודעת על מה את מדברת. את קוראת מספרים שכתבו לך על הנייר – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, נרות חנוכה...

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שוחט, תגובתך נרשמה ונשמעה. נא להמשיך. חופש הדיבור בכנסת. בואו נסכם את הפרק הזה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, הרי זו הסיבה שעכשיו אין ברירה. והממשלה, בצעד כואב, לא פשוט, לא קל, נאלצת, בגלל הבזבז ההיסטרי של הממשלה הקודמת, בגלל הגידול העצום בהוצאות, לקצץ 7 מיליארד דולר. זה בדיוק הסיפור.

אברהם שוחט (העבודה):

את עמדת כאן ודרשת להעלות את שכר המורים, את שכר העובדים הסוציאליים. את לא מבינה מלה אחת ממה שאת אומרת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני לא דרשתי להעלות שכר למורים ולעובדים הסוציאליים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שוחט, אני מבקש ממך, תאפשר לנו לסיים.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני מבינה את הרוגז של חבר הכנסת שוחט.

היו"ר ש' וייס:

אז תמתני גם את קצת וגם הוא ימתן.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מוכנה שהוא ידבר, ברצון, אבל אני רק רוצה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני לא יכולה לדבר ככה.

היו"ר ש' וייס:

את צודקת. רבותי, עכשיו השרה תשלים את דבריה. בבקשה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

VIRTUAL אדוני היושב-ראש, אנחנו חיינו כאן במציאות מדומה, איך שקוראים לזה החבר'ה – , בבועה. השלום היה טרור והמציאות הכלכלית היתה מדומה והובילה אותנו למצב שבו REALITY היום אין ברירה אלא לקצץ. הפריחה הכלכלית – הבוקר מתראיין שמעון פרס ב"קול ישראל" ואומר, כן, צריך לקצץ. למה צריך לקצץ? מי, אנחנו שלטנו כאן בארבע השנים האלה ואנחנו הבאנו את המצב הזה, שבו חייבים היום לקצץ 7 מיליארדים, או שפרס הביא לזה?

אברהם שוחט (העבודה):

אפס השקעות, זה מה שהיה אצלכם.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, בכל הכבוד, אולי חבר הכנסת שוחט יירגע?

אברהם שוחט (העבודה):

אין גבול לשקר? יש גבול לבורות, לשקר ולכזב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שוחט, יש לי בקשה אליך. אמרת את זה שש פעמים – – –

אברהם שוחט (העבודה):

עד עכשיו היא חושבת שאנחנו עדיין בבחירות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שוחט, אמרת את זה שבע פעמים, ואני מקווה ששמעו את זה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ריבלין, מספיק. רבותי, יש גבול לכל דבר, וגם לנאום הזה. אז צריך לסיים.

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

השמעת את הערתך, והיא נשמעה. מה לעשות? אין צנזורה על דברים, לא של האופוזיציה, לא של הממשלה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא, לא, אין שום צנזורה. אני יכולה להבין את המצוקה. זה לא נעים. בכל אופן, אדוני היושב-ראש – —
—

היו"ר ש' וייס:

בואו נמתן קצת את העניין.

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

זכותך. בהחלט תוכל לעשות את זה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אילו זה היה חבר כנסת אחר, היית מוציא אותו מהאולם.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא מוציא מן האולם.

שרת התקשורת ל' לבנת:

מפעם לפעם, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

את זוכרת באילו נאומים אני לא הוצאתי בעבר, ואת מי לא הוצאתי. בואו נעזוב את זה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אפילו אותי הוצאת.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, בואו נחזור לסדר-היום.

אברהם שוחט (העבודה):

היא שכחה. ארבע שנים ישבת וצעקת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שוחט, באמת מספיק כבר, גמרנו.

אברהם שוחט (העבודה):

זה היה תפקידך.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש להפסיק עכשיו. בבקשה, גברתי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, שאלתי את עצמי למה העלה חבר הכנסת שחל את הצעתו כאן היום ודיבר על הקיטוב שחשים בציבור. האם הוא העלה את הצעתו משום שהוא בעצם רוצה, יחד עם מפלגת העבודה, לזחול לתוך ממשלת אחדות?

משה שחל (העבודה):

אוי, באמת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אם חבר הכנסת שחל, יחד עם חברי כנסת ממפלגת העבודה, מנסים לאורך החודשים האחרונים כל הזמן לבוא ולהצטרף לממשלה יחד עם הליכוד, כדי שתהיה ממשלת אחדות, כדי שהם יוכלו להיות חלק מהשלטון, כדי שהם לא יצטרכו לשבת בספסלי האופוזיציה, זו תשובה אפשרית.

סאלח טריף (העבודה):

אל תדאגי, זה לא יהיה. תשמרי על הכיסא. זה לא יהיה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני לא דואגת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טריף, זה לא הנושא כרגע.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, האם אינכם רוצים לעלות למעלה להדלקת נרות? יש לכם משהו נגד חג החנוכה? בואו נסיים את זה. מספיק. הרי נחזור על זה עוד שבעים פעם בארבע השנים הקרובות. נא לאפשר לשרה לסיים. אני מבקש לא להפסיק אותה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, בגלל קריאות הביניים לא הצלחתי לשמוע את המספרים.

היו"ר ש' וייס:

אני לא מציע שהשרה תחזור עליהם. רבותי, בואו נסיים את הקטע הזה. עוד נשוב לנושא אין-ספור פעמים בשנים הקרובות. בבקשה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

— — — אדוני היושב-ראש

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

בייגה, אתה ממש איבדת את הצפון. אני לא מבינה מה קורה פה.

היו"ר ש' וייס:

גברתי השרה, תסיימי וגמרנו.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא, סליחה, אני שומעת את ההערות שלו, אני חושבת שהן לא ממש פרלמנטריות. אני מציעה שקצת ינמיך את — — —

היו"ר ש' וייס:

תתעלמי מזה. אפשר לא לשמוע, וגמרנו.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני חוזרת ואומרת, אני מבינה שקשה לקבל את תוצאות הבחירות. אני חושבת, גם שמי שחושב שהוא יכול לדבר בשם הציבור, או מי שחושב שהוא יכול להביא סקרים ומזה להסיק על רצון הציבור, כבר יודע מניסיונו המר, שלא מיניה ולא מקצתיה. הציבור איננו מה שאתם חושבים שהוא. הוא לא "עוילם גוילם", והוא לא תומך מפלגת העבודה, והוא לא תומך אוטומטית בכל מה שנדמה לכם שאתם מדברים בשמו. זה פשוט לא היה ולא נברא. אפילו משל לא היה.

ארבע שנים כך ניהלתם את העניינים. והנה הגיעו הבחירות, ומפלגת העבודה, אדוני היושב-ראש, נשלחה לאופוזיציה. אז אם אני צריכה לבחור בין שתי האופציות, שחבר הכנסת שחל יעמוד כאן על הדוכן ויגיד דברים וישמיץ ויאמר כל מה שהוא רוצה ומעלה על הדעת, ויצטט סקרים וסקרי-סקרים, ושחבר הכנסת שוחט ישב פה ויקרא קריאות ביניים, או ההיפך — — —

משה שחל (העבודה):

תשיבי לעניין. לא נתת אף תשובה אחת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני חושבת שהמצב הזה עדיף, ומוטב לה למפלגת העבודה שתתיר מזחירות הדעת הזאת שאפיינה אותה במשך ארבע השנים הללו ותבין שכל הסקרים בעולם לא משנים את העובדה שהיא יושבת באופוזיציה, ששמעון פרס כבר לא מוביל בסקרים, לא בסקרים שלפני הבחירות ולא בסקרים שאחרי הבחירות. כי הסקר האמיתי כבר היה. הוא היה בקלפי.

ועל כן יואילו נא החברים של מפלגת העבודה בכנסת להמשיך ולהעלות הצעות לסדר-היום, ואני אמשיך להשיב להם. אני חושבת שהסידור הזה הוא מאוד הוגן ומאוד הולם, והם ימשיכו לשבת באופוזיציה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

מהי הצעתך? להעביר את הנושא לוועדה?

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מציעה להעביר את הנושא לוועדה למצבי רוח. אין ועדה כזאת?

סאלח טריף (העבודה):

היום הקמנו ועדה חדשה.

היו"ר ש' וייס:

לאיזו ועדה את מציעה להעביר את הנושא?

שרת התקשורת ל' לבנת:

אינני יודעת. כל העניין הוא ממש לא – – –

היו"ר ש' וייס:

את מכירה את הכללים הפרלמנטריים. את יכולה להציע להסיר, או להסכים להצעה לקיים דיון במליאה, או להציע להעביר לוועדה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מציעה להסיר את ההצעה מסדר-היום. היא לא רצינית.

היו"ר ש' וייס:

נצביע. רבותי, יש הצעה להסיר, ואני מבין שחבר הכנסת צבי הנדל רוצה להציע להעביר את הנושא לוועדה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני מציע לקיים דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

דיון במליאה הציע חבר הכנסת שחל. מי רוצה להציע להעביר את הנושא לוועדה?

צבי הנדל (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אתה יכול להחליף את עמדתך. בבקשה. דרך אגב, גברתי השרה, הסקר הזה נערך על-ידי ד"ר ודנה. זה בדיוק הסוקר שהיה הסוקר היחיד, קצת יחד עם חיים אסא, שגם לפני הבחירות ניבאו למפלגת העבודה כישלון. דווקא סוקר טוב. לא רציתי באמצע נאומך להגיד לך את זה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אתה יודע שגם זה לא רציני.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע. בבקשה, חבר הכנסת הנדל.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הנושא?

קריאה:

לוועדת הפנים.

שרת התקשורת ל' לבנת:

בסדר.

היו"ר ש' וייס:

אם השרה מסכימה להעביר את הנושא לוועדת הפנים, אז צבי הנדל מציע להסיר. בבקשה.

משה שחל (העבודה):

השרה הציעה להסיר.

היו"ר ש' וייס:

לא, עכשיו היא שינתה את עמדתה. חבר הכנסת שחל, היא שינתה את עמדתה, בראותה את המצב.

משה שחל (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

זה כבר היה. חברים, אצל כל היושבים-ראש שאני זוכר היו שינויי עמדות של שרים. מה לעשות? מותר. עד להצבעה מותר לשנות את העמדה. זה לא נעים, אבל מותר, חבר הכנסת שחל. אנחנו אפילו יודעים את הסיבות. בבקשה, חבר הכנסת הנדל.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי, חבר הכנסת שחל, אני מקווה שאתה באמת חרד למצב הרוח הלאומי. אילו היו דברייך כנים, הייתי זוכה לראות בספטמבר את כבודו, יחד עם חבריו, כשנשק פלשתיני הופנה נגד חיילים שלנו, כאשר הכריזו מלחמה עלינו, ואתם עמדתם לצדם בכל כלי תקשורת אפשרי, במקום לעמוד יחד עם העם שלנו – אז באוקטובר הסקר היה נראה אחרת. אבל כשבזמן מלחמה בכפר-דרום, בנצרים ובשכם, אתם עושים את מה שאתם עושים, אז יוצאים סקרים כאלה.

ודבר אחרון, להזכירך, הסקר בעניין הביטחון האישי בתקופת ממשלתכם היה הרבה הרבה יותר גרוע. ואז נשפך דם בממדים הרבה יותר גדולים מאשר הסקר הזה מראה.

אני חושב שכדאי להיות קצת רציני כשנוגעים בדברים רציניים.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת שחל, האם אתה מסכים להעברת הנושא לוועדת הפנים?

משה שחל (העבודה):

אני מסכים.

היו"ר ש' וייס:

הנושא מתאים לכל ועדה, כי הסקר עוסק בכל תחומי החיים.

אנחנו עוברים להצבעה.

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 26

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

26 בעד, שניים נגד, אין נמנעים. הנושא יידון בוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. תודה רבה לחברי הכנסת.

ועכשיו אני רוצה לאחל לכולכם חג שמח. אנחנו עולים קומה אחת, תהיה שם הדלקת נרות מסורתית. נשוב לכאן בדיוק ב-17:30 ונחדש את הדיונים. יש לנו עוד נושאים שעליהם ישיב שר החינוך והתרבות.

(הישיבה נפסקה בשעה 17:10 ונתחדשה בשעה 17:50).

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' בן-צור:

כנסת נכבדה, אנחנו מחדשים את הישיבה.

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, מטעם ועדת הכספים, הצעת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 2), התשנ"ז-1996.

היום החליטה הכנסת להרשות לוועדת הכספים להביא בפניה חלק נוסף של הצעת החוק הזאת.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

הצעות לסדר-היום הדרישה של סגן השר לענייני דתות להעברת תקציבים מ"הבימה" לשיבות

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעות דחופות לסדר-היום מס' 951, 976 ו-1012, בנושא: הדרישה של סגן השר לענייני דתות להעברת תקציבים מ"הבימה" לשיבות; הצעותיהם של חבר הכנסת אברהם שוחט, דוד אזולאי ועמנואל זיסמן. בבקשה, שלוש דקות.

אברהם שוחט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חרגתי מעט ממנהגי, שכן בדרך כלל עוסק אני יותר בתחום הכלכלה והחברה, אבל כאשר קראתי את הכותרות בעיתונים בקשר לאותה פגישה פוליטית של סיעת המפד"ל, אם אינני טועה, שבה נאמרו הדברים – אני מצטט מהכותרות בעיתון – חבר הכנסת ביבי להמר: "קח תקציב מ'הבימה' ותעביר לשיבות או שנדיח אותך". כותרת אחרת – ביבי להמר: "מה זה צריך להיות? תן להם מייד מה שמגיע להם. למה אתה מגדיל תקציבים לתרבות ולא לתרבות אמיתית?". כותרת נוספת, שלישית, שבה מנוסח בלשון הזאת – ביבי להמר: "אם לא תעביר כסף מ'הבימה' למוסדות תורה, נעיף אותך ממשרד החינוך".

כאשר קראתי את הכותרות האלה, ואני מכיר היטב את יגאל ביבי – מכיר את עברו, מכיר את את הרקע שלו – ולא ראיתי הכחשה של הדברים האלה, חשבתי שמן הראוי שהדברים יעלו בכנסת.

ליגאל ביבי אני רוצה להגיד, שטרחתי קצת והבאתי דברים מתוך ספר היובל של "הבימה", שבעוד שנה תחוגג 80 שנה להקמתה. אקרא שניים-שלושה משפטים, ברשותך, אדוני היושב-ראש: "האיש שחלם, עורך, עודד וכינס את החבורה היה מורה לעברית בן 30, נחום צמח. כבר בנעוריו, בשנת 1909, יסד בעיר ביאליסטוק להקה ושמה 'הבימה העברית' והעלה עמה קומדיה של מולייר. הופעה זו נחשבה להצגת התיאטרון העברית הראשונה ברוסיה. ב-1912 יסד להקת חובבים בוויילנה, שם פגש שחקן יהודי ששיחק בתיאטרון רוסי, יהושע ברטנוב – אני בטוח שחלק מהנוכחים באולם זכו לראות אותו מופיע בתיאטרון – והציע לו להקים להקה שתציג מחזה עברי לפני צירי הקונגרס הציוני שעמד להיערך בווינה". "צמח הקים אגודה ושמה 'התיאטרון העברי' – הבימה", בראשה עמד הרב הראשי של מוסקבה, הרב מזא"ה".

כשיגאל ביבי אמר את הדברים, אני בטוח שהוא לא כל כך התעמק בשורשי "הבימה", בעובדה שב-1928 הגיעה להקה עם מספר גדול של חברים – חלקם נשאר בארצות-הברית אבל חלק מהם הגיע הנה כדי להקים תיאטרון עברי בארץ-ישראל טרם קום המדינה.

מי הציג, מה הציגו שם? במהלך השנים הוצגו ב"הבימה" מחזות מאת ביאליק, ברקוביץ, אנסקי, שלום עליכם, הזז, פרץ, שמיר, מגד, קישון, ברטוב, עמיחי, ברנר, מוסינזון, קניוק, גרוסמן ורבים אחרים.

הייתי רוצה לסגור את המעגל ולקרוא מכתב שנכתב לתיאטרון "הבימה" לא מזמן, ב-21 בנובמבר 1996. המכתב מיועד למנכ"ל "הבימה" מר יעקב אגמון. כותב הכותב: "בליל יום ד', אור ל' בכסליו תשנ"ז, 20 בנובמבר 1996, הועלה המחזה 'יהודי בחושך' בהצגה מיוחדת בפני הסטודנטים של אוניברסיטת בר-אילן. ההצגה והדיון שהתפתח בעקבותיה היו מבחינתנו חוויה מוצלחת ביותר, ועל כך רצינו להודות. כמו כן רציתי לציין את שיתוף הפעולה המצוין שהיה לנו עם הגברת אנה צור-לויין אתה היינו בקשר בכל השלבים והמהלכים שהובילונו לערב זה – – –. בכבוד רב, פרופסור א' בלפר" – אם אינני טועה, או בלפן – "דקאן הסטודנטים באוניברסיטת בר-אילן".

אני חושב, שחבר הכנסת יגאל ביבי, סגן שר הדתות, צריך לעשות מאמץ עליון כדי לחזור בו מדבריו.

תקציב התרבות עלה בארבע השנים האחרונות ב-100%, כמעט – לתיאטראות, לספריות, למוזיאונים, ללהקות מחול, לתזמורות. אני חושב, שאנחנו לא יכולים לחיות במדינה שבה יעמוד האחד מול השני – תקציב לישיבות מול תקציב התרבות. אני בטוח ששר החינוך – וקראתי את תגובתו באותה ישיבה – נתן ליגאל ביבי תשובה הולמת ואמר לו, שברגע שבו מוסדות מפלגתיים ידונו ברוח כזאת, בדברים מהסוג הזה, הוא לא יהיה שותף לעניין.

אני מעלה את הדברים כאן, ואני מכיר את יגאל ביבי. אני לא אומר את הדברים בנימה של התנצחות. אני פונה אליו ומבקש שימצא את הדרך לחזור בו מדבריו, שהם דברים קשים, לא ראויים. אני מקווה ובטוח ששר החינוך לא ישמע להם ולא יפעל בהתאם לעצה הזאת. תודה.

הי"ר ש' בן-צור:

תודה רבה. חבר הכנסת דוד אזולאי, בבקשה. שלוש דקות.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שני סגני שר הדתות מסרו נתונים על המצב התקציבי במשרדם. בדבריהם ניכרה זעקה אמיתית. הגדיל לעשות סגן השר מר יגאל ביבי שגילה ללא חשש, בלי רמז, בגאון, ואמר: שירותי הדת במדינה בתחתית סולם העדיפויות. ונשאלת השאלה, מתי ממשלה זו תתפכח ואכן תשנה את סדרי העדיפויות של הוצאותיה – ההוצאות לתרבות הכללית לעומת ההוצאות לתרבות הדתית.

בתקציב משרד החינוך לשנת 1997, אדוני שר החינוך, הוקצבו לפעילות תרבותית כ-600 מיליון שקלים, ומהם, עבור תרבות דתית וחרדית ביחד, סך הכול כ-35 מיליון שקלים. היתרה מיועדת לשימוש כלל האוכלוסייה.

ומי האוכלוסייה הזאת? סקר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מגלה, שרוב המבקרים באירועי התרבות הם מנהלים בכירים, בעלי עסקים ובעלי הכנסה גבוהה, והם למעשה הנהנים מהנתח המרכזי של ההוצאה לתרבות.

השימוש בתיאטראות כאופרה, או "הבימה", מוגבל לקבוצה קטנה של משתמשים, שרובם ככולם גרים במרכז הארץ ושייכים לאליטה ולאדוני הארץ. אנשי השכונות ותושבי הפריפריה אינם משתמשים בשירותי האופרה, "הבימה" ודומיהם.

אברהם שוחט (העבודה):

"הבימה" לא מגיעה במסגרת "אמנות לעם" לערי הפיתוח?

דוד אזולאי (ש"ס):

לא, ואם היא מגיעה – בתדירות קטנה מאוד, בתדירות זעירה. ואני אומר לך את זה כתושב עיירת פיתוח שמכיר את הדברים מקרוב. אני תושב עכו.

אברהם שוחט (העבודה):

גם אני מכיר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

עכו היא לא עיירת פיתוח. היא עיר ענייה, אבל היא לא עיירת פיתוח. היא עיר.

דוד אזולאי (ש"ס):

הציבור הזה משתמש בשירותי תרבות עממיים, שניתנים בעיקר בבתי-כנסת, בבתי-מדרש, במועדונים שכונתיים ובמקלטים.

דווקא בעיצומם של ימי החנוכה, מן הראוי שנזכיר לכולם: היוונים במלחמתם בעם ישראל בתקופת בית שני רצו שני דברים שהם אחד – להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך. גם היום בעצם מתנהל מאבק על דמותו הרוחנית והתרבותית של עם ישראל בארץ-ישראל. רואים אנו בחוש את הנס הגלוי, כיצד התורה והיהדות תופסות יותר ויותר מקום בלבבותם של בני עם ישראל.

כדוגמה, אני רוצה לציין: בכל מוצאי שבת קודש, מאות אלפי יהודים, גדולים וקטנים, נשים וגברים מכל רחבי העולם, מסתופפים ושומעים בצמא את דברי מרן הרב הגאון עובדיה יוסף שליט"א דרך הלוויין, וכל זה בתקציבים זעומים וברדיפה מתמדת אחריהם, תוך עמידה בקריטריונים נוקשים.

ואילו באותם מקומות נותנים ביד רחבה. רק אציין כאן: אותה "הבימה" שכשלה, תוקצבה במיליוני שקלים, על מנת להציל אותה. כאן אנו רואים פרסומים בעיתונים לשם הצלתה, בעשרות אלפי שקלים, כדי להביא את האנשים לשם.

לסיכום, אני קורא לממשלה לשנות את סדרי העדיפויות של אלוני וחבר הכנסת רובינשטיין – זו לא בושה, זה כורח המציאות; לבדוק ולבחון על-ידי גורמים מקצועיים הגדלת הקצבות לתרבות התורנית במשרדי החינוך והדתות כאחד, הגדלת תקציב לשירותי הדת במשרד הדתות בצורה משמעותית. ואל לה לממשלה זו להתבייש ולהתבטל בפני המתייוונים של הדור הזה. עם ישראל חי וקיים בזכות קיום התורה והמצוות, ולא בזכות התיאטרון והספורט. יחד, בעזרת השם, נראה כיצד הנרות הזעירים של חנוכה הפכו לאור גדול וגירשו את החושך הגדול של תרבות יוון. ויקיים בנו הפסוק: אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו. חג אורים שמח.

הי"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת עמנואל זיסמן, שלוש דקות.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, בשנות פעילותי הפוליטית, שאינן מעטות, נתקלתי לא אחת בציניות. פעמים רבות נתקלתי גם בכוחנות בוטה וגלויה. אין צורך לומר שכולנו נתקלים פעמים רבות בגסות רוח. עם זאת, אני חייב לציין, חבר הכנסת דוד אזולאי, שלעתים נדירות מאוד מזדמן לי להיתקל בצירוף של ציניות, כוחנות וגסות רוח. ההתנפלות של סגן השר ביבי על השר המר בסיעת המפד"ל היא דוגמה לצירוף נדיר זה.

האיום של ביבי על המר, כי סיעת המפד"ל תכפה עליו להעביר כספים מתיאטראות ומלהקות מחול למוסדות תורניים, והאיום: אם לא תעביר כסף, נעיף אותך ממשרד החינוך – זו שערורייה שאין לעבור עליה לסדר-היום.

אני מכיר את חבר הכנסת ביבי, הכרתי אותו כראש עיר טוב, הכרתי אותו גם בחבר כנסת. הוא קורא בגלוי וללא בושה לשר במפלגתו לנהוג בכספי הציבור – כספים מתחומי הקודש של החינוך והתרבות – כברכוש פרטי שלו ושל מפלגתו. אתה מצדיק זאת, חבר הכנסת אזולאי. סגן שר בישראל קורא

בגלוי לשר במפלגתו לקבל הוראות מהמפלגה, כיצד לנהל תקציב ממלכתי. סגן שר בישראל מאיים בגלוי על שר במפלגתו, כי אם לא ינהג כשודד, מפלגתו תפגע בו? מלה אני לא שומע בדברים שלך על כך.

דוד אזולאי (ש"ס):

הוא הביע את רחשי הלב של אחרים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

חבר הכנסת דוד אזולאי, אתה חבר פעיל בוועדת החינוך, אנחנו יכולים לדבר עד אין קץ על חינוך לערכים. כל מאמץ שנעשה וכל כסף שנשקיע בחינוך לערכים ירדו לטמיון, אם כך חושבים, מדברים ונוהגים ראשי ציבור. מי שמדבר כך, לא זו בלבד שדבריו מסגירים מערכת מושגים מעוותת לגבי סדרי שלטון תקינים במשטר דמוקרטי, הוא גם מחריף את הקרע בין חלקי העם, ואת החשד של כמה ממפלגות הקואליציה שאני חלק ממנה בדבר המטרות הלאומיות והציוניות.

דוד אזולאי (ש"ס):

הוא אמר בזה שלא נותנים למטרות אחרות.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

איבדו את הצפון בשל שיכרון כוח. בדברים שלך היתה נימה של שיכרון כוח.

דוד אזולאי (ש"ס):

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

על רקע זה, אני רוצה לשבח את תגובתו הנחרצת והנבונה של השר המר ואת התמיכה שנתנה לו סיעת המפד"ל. העקרונות שהשר המר עמד עליהם והתנגדותו להיות שודד הקופה הציבורית בשליחות מפלגה, חייבים להיות בסיס לפעולתו הלכה למעשה. בכך תהיה תרומה חשובה לממלכתיות ולמינהל תקין בישראל.

אני רוצה לומר, ששמעתי כי בישיבת הממשלה הוריד השר המר את הקיצוץ בתקציב משרדו בחצי, מ-249 מיליון ש"ח ל-120 מיליון ש"ח. אני מקווה שנוריד את הקיצוץ עוד יותר, בכוחות משותפים, עד להצבעה ב-31 בדצמבר. אני משבח אותו על תרומתו בממשלה בנושא זה, כי זה לא היה פשוט. אם יתברר שלא יעמדו גם בהחלטה הזו של הממשלה, מי שלא יעמוד, אין ספק שידינו תהיינה חופשיות לנהוג לפי מצפוננו. כך נהגתי תמיד בכנסת וכך אנהג גם הפעם.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. כבוד שר החינוך והתרבות ישיב.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא צריך להגיד שהצטערתי מאוד על ההתבטאות הלא-צודקת והלא-מוצלחת בסיעת המפד"ל.

קודם כול, כפי שנאמר כאן, מפלגה לא יושבת ומחליטה על תקציב של משרד ממשלתי. זה ערבוב תחומים שמקומו לא יכירנו ואסור לעשות אותו.

שנית, כשר החינוך והתרבות, אפשר להחליט שהדתיים אומרים: אנחנו מסתגרים לנו בתוך משרד הדתות לעולמי-עד, ואנחנו לא יכולים להיות אחראים למערכת שלמה של חינוך ותרבות במדינה, מפני שאנחנו חושבים שכל היתר פסול. אבל אפשר לומר: אנחנו עם אחד שיש בו קצוות, אבל חלק גדול ממנו – לפי דעתי, 80% ממנו לפחות – מוכן להתווכח, לדון ובסוף להתפשר, להגיע להבנה ולכבד האחד את השני.

כשר החינוך והתרבות אני רואה עצמי אחראי מבחינה ממשלתית וציבורית לכל האזרחים, לסייע לחינוך שלהם ולתרבות שלהם, כפי שהם בוחרים אותה. לא נכון להעמיד את זה כאילו התרבות היא של בודדים. זו פשוט שגיאה: מאות אלפים משתתפים בתרבות הזאת, יש גם תרבות לשכונות ויש אמנות לעם. יכול להיות שצריך להרחיב. זה מאבק מסוג אחר. תבוא ותאמר: במקום שישבו בתוך הערים, יקבלו יותר סבסוד כדי לנסוע יותר ברחבי הארץ. אבל יש לנו תזמורות מהטובות בעולם, והרבה יהודים דתיים גם כן הולכים לשמוע מוזיקה, חבר הכנסת אזולאי, וחלק הולכים לתיאטראות, מציירים ועושים ספורט וקוראים ספרים בספריות. לא כולם יושבים ואומרים: זה לא שלנו.

דוד אזולאי (ש"ס):

צריך לתת גם לציבור האחר.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

זו בדיוק הנקודה. לא אתה יזמת את העילה לכל העניין, אבל אני מצטרף לכך ואומר: אני מרגיש שיש מצוקה של מוסדות החינוך והתרבות הדתיים, או אלה שרוצים לשקף באופן יותר מובחן, כפי שמבינים היהודים הדתיים, שאני ביניהם, את ערכי התרבות וכדומה. אני יודע שזה לא מצדיק את העמדה האומרת שהם לא ראויים לעזרה מספקת. זה מאבק לגיטימי. יבואו אנשים, נציגי מפלגות דתיות ואחרים וישפיעו גם על לא-דתיים, ויגידו להם: בואו נרחיב את התרבות התורנית, בוא נגביר את התרבות של ערכי יהדות, אבל לא צריך לנכר את זה ולנגד את זה לתרבות האחרת שהיא לא תרבות יוון, היא לא תרבות פסולה – היא תרבות ישראלית, יהודית ולא-יהודית. כלומר, יש בה כמה דברים, שלפי דעתי צריך לפעול בכיוון שלהם.

זו שגיאה בלתי רגילה לומר שאנחנו אומרים, כמו שביטא את זה, נדמה לי, חבר הכנסת זיסמן, שכל פעם שישתנה פה שלטון או כל פעם שיבוא שר אחר, הוא לוקח את כל הקופה ומעביר אותה לצד שלו. אין דבר כזה. אתה גם צריך להבין שלא לעולם יהיה שר חינוך דתי. יכול להיות שרוב הזמן יהיה פה שר חינוך לא דתי במשרד החינוך והתרבות. צריך שתהיה תרבות כזאת, הדדית, כך שכל מי שיהיה בתפקיד לא יבזז לאחר ולא ימחק אותו. כלומר, הוא יצטרך לראות את הדברים כפי שצריך. לכן, כשמעמידים את זה באופן כל כך מנוגד, כאילו רצון לרוקן אחד ולמלא את השני מההורקה של האחד, זה איננו תורם דבר.

משום כך, לפי דעתי צריך לפתח תרבות תורנית, צריך לפתח תרבות ישראלית. אין ספק שצריך לפתח פה תרבות, אבל צריך גם להיפתח זה לזה. אנחנו צריכים להיות ערים לכך דווקא בחג החנוכה, היות שהזכרת אותו, שיהדות אינה עומדת בסתירה לתרבות, אינה עומדת בסתירה לאוניברסליות. כלומר, יש מי שרוצים להגיד לנו: אתם סגורים בגטאות שלכם מלפני אלפי שנה, אבל יש ערכים. זו שגיאה של מי שאומר זאת. דווקא מתוך היהדות יש בנו הומניסטיקה, אנושיות, התנהגות כמו שצריך, ערכות הדדית, אחריות הדדית – זה חלק מן העניין של העם שלנו.

גם אתה, גם תנועתך כן רואה את עצמה לא רק תנועה סגורה בתוך הדתיים; כולנו חיים כאן יחד וצריכים לכבד זה את זה. אפשר להתווכח, אפשר לדון. לא מלחמת תרבות, הייתי אומר. צריך לבנות פה דיון, לבנות פה מצע משותף, להתמודד על דמות רשות הרבים, התמודדות דמוקרטית, רוחנית, ערכית, דיונים. כל זה בסדר.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני השר, אני רק שואל, איך אפשר להתמודד עם 600 מיליון מול שלושה?

אברהם שוחט (העבודה):

בתקציב משרד החינוך יש 80 מיליון.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

כן, אבל גם זה קיים.

דוד אזולאי (ש"ס):

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אזולאי. חבר הכנסת שוחט. אני מבקש. אנחנו רוצים לסיים.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

ההתמודדות היא בתחומים הרבה יותר גדולים, במערכות של בני אדם, במערכות של חברה. דרך אגב, זה גם לא נכון שזה 600 מיליון, זה 250 מיליון. זה ערוב של כל מיני תקציבים שמעבר.

היתה טעות בלתי רגילה, לפי דעתי, ואני מודיע חד-משמעית שאפעל כמו שהסברתי, כמו שאני מבין שצריך לפעול. לחזק תרבות תורנית – בסדר גמור, המדינה יכולה לתבוע ולהוסיף, אני תומך בזה מאוד. אבל יש לכבד את התרבות הישראלית שקיימת פה ולתת לה את האמצעים שלה. לכן אני אפעל, בלי קשר בין שני הדברים, לכך שהתרבות תפרח וגם היהדות תפרח.

אני מציע לכנסת, אם תסכימו, להסתפק בתשובתי ולא להעביר את הנושא לוועדה או לקיים בו דיון.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

שאלה לכבוד השר, ברשות היושב-ראש.

היו"ר ש' בן-צור:

אתה מציע להסיר, נכון?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

--- אם השר מבקש להסתפק.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

בבקשה.

היו"ר ש' בן-צור:

בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד שר החינוך והתרבות, הדברים שאמרת מקובלים, לתת לכל סקטור לפתח את התרבות שלו כראות עיניו, כי אני חושב שזה חלק מהדעה ומה"אני מאמין" של כל סקטור וסקטור, ולא צריך לקפח אותו.

אבל גם מהדברים שלך וגם מהמדיניות של משרד החינוך, אם כי בארבע השנים האחרונות חל שינוי, לא נראה שיש התייחסות לתרבות בסקטור הערבי. יש רשות תרבות ערבית בראשותו של מר מוופיק חורי. לאחרונה הוקצו לה קצת, פירורים, מבחינת התקציב. האם בכוונתכם להמשיך לתרום ולהגדיל את התקציב על מנת לתת תנופה לתרבות בסקטור הערבי בשנים הבאות?

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

כן, אני חושב שהתרבות הערבית היא בפירוש תרבות ראווה בכלל, ובוודאי במדינת ישראל היא ראווה לסיוע ולהתפתחות, ואותם שינויים שהתחילו בהם, אני בפירוש לא רואה אותם בסתירה לעמדותי.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אבל מבחינת התמיכה, המימון והתקצוב?

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

כן.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. כבוד השר, מה אתה מציע?

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

אני מציע להסתפק בתשובה הזאת, כדי שלא לפתח דיון סביב אמירה שנאמרה במקום מסוים. העניין עצמו שווה דיון במליאה, על דמותה התרבותית של מדינת ישראל. דרך אגב, נדמה לי שיש לנו דיון כזה בקשר להצעה אחרת שהצעתי פעם – על דמותה היהודית, התרבותית של מדינת ישראל. אבל לא כדאי לתלות את זה באמירה של מישוהו מסיעת המפד"ל. אם אתם מסכימים.

היו"ר ש' בן-צור:

האם חבר הכנסת שוחט מסתפק בתשובת השר? – יצא.

חבר הכנסת זיסמן, האם אתה מסתפק בתשובת השר?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני מסכים עם כבוד השר.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אזולאי?

דוד אזולאי (ש"ס):

מסכים.

היו"ר ש' בן-צור:

אין הצבעה. תודה רבה לכבוד השר.

אני נועל את הישיבה. הישיבה הבאה תיפתח ביום שלישי, כ"ט בכסליו, 10 בדצמבר 1996, בשעה 15:00. חג אורים שמח.

הישיבה ננעלה בשעה 18:15.